

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

price
biha • fiyat
2.5 DM
10 Skr
3 G
2.5 Sfr
1 £
1.5 \$

•Tel; [46] Ø8-29 83 32

•Telex; 131 42

•Telefax; Ø8-29 50 56

Aziz Nesin İsveç'te itiraf etti:

“Evet, Beşikçi'ye ajan dediğimi kabul ediyorum”

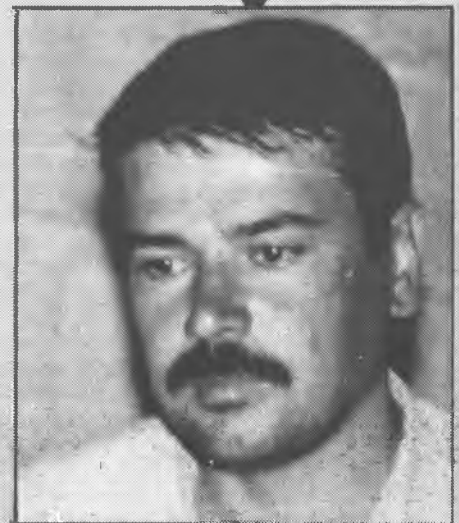

□ “Yahu ‘sen mavi gözlü, sapsarı saçlısın, ben senden kuşkuluyorum’ dedim. ‘Sen belki de ajansın’ dedim. Tabi, bunu ben, O’nu aşağılamak için her kesin içinde söyledim.
□ “Atatürk anlaşılmeden, gerçek değeri verilmeden, Türkiye’de herhangi ileri bir adım atılmıyacağına inanıyorum. Atatürkçülük bir doktrin olmadığı için Atatürkçü değilim.”

Haberî sayfa 2 ve 3’de

Doktorên pêşmerge li navçeyên rizgarkirî

Rizgar û Zîryan

□ Dr. Zîryan: “Doktorên Kurdî li Ewropa, ger nikarin werin, meydana şer jî, ji kêmahî ve pêwîste alikariya ve meydanê bikin!
□ Bi gelek cûrbecûran ve bombe bi kartînin. Û emçamên van jî cûre cûre ne.”

□ Dr. Rizgar: “Ez dixwazim sonda Hîpokrat bînim bîra doktorên Kurd li derveyî welêt!”
□ “Di 1978 an de di navçeyên rizgarkirî de doktorêk û 9 xebatkarên sihhî hebûn. Îro 5 doktor û bêhtirî 100 xebatkarên sihhî hene.”

Dûmahîk di rûpela 7 an de

“AŞÎTIYA ŞOREŞGERÎ” Şerê neheq û pîrsa Kurd

“Bi gotinek kurt ve, maneya Rojhilatanavîn û taybetî Kurdistanê di bîngeha xwe de petrol e. Mirov dikare gelek sedemên ve şerê ku bî şiklî didin pêş bijmêre. Lê, yek jê sedemên bîngehîn; ev e, ku pîrsa Kurd û pêşkerîna wê, di nav gerava şerê de bê fetisandin e. Çareserkirina pîrsa Kurdistanê bi aşîtiya şoreşgerî ve girêdayî ye. Emperyalîzm agirê şerê di navbera gelên herêm de xurt dike. Iran û Iraq dixwazin tevgera Kurdî bikşînin alî xwe.”

Nivîsandina Xosîr di rûpela 5 an de

Urfa bağımsız milletvekili adayı

Halil Güçlü'nün Seçim Bildirgesi

□ Sevgili halkım, sizlerden yüzlerce kilometre uzaklarda siyasal içerikli bir davadan dolayı İstanbul, Metris Cezaevinde tutuklu olarak bulunuyorum... Resmi ideolojinin deyimi ile “Doğu ve Güneydoğuanadolu” olarak nitelenen Kuzey Kür-

distan’da genel seçim var. Demokratlar, yurtseverler, sosyalistler; Parlamento hesaplarına ve sömürgeci rejime karşı, bu seçimde tavır almanın demokratik bir görev olduğunu belirtmeliyim. Bizler kendi ülkemizde sadece insanca bir yaşam istiyoruz.

Yazısı orta sayfalarda

Mahmut BAKSI:

Sivastan öteye boşanma hakkı!

□ “T.C Sotckholm’de Kemalîst neşteriyle, pişmanların suratlarını değil, beyinlerini ameliyat ediyor.”
□ “Özgürlükçü ulusal davamızın, beyinlerini satışa çıkaranlardan beklediği bir şey yoktur.”
□ “Tarih her şeyi affeder, ama, ulusal ihaneti asla affetmez.”

Röportajı sayfa 4’de

Kurdek ji Sovyeta Kazakîstanê .II.

□ “Di warê aboriyê de rewşa me ber bi başiyê diçe. Di hêla kultur û civakiyê de gavên gelek baş tîn avêtin. Em bi xwe pey pîrsa cîhwarkirinê nakevin.”
□ “Daxwaziya min ev e: Ji bo rizgarbûna gelê Kurd bibin yek.”

Dûmahîk di rûpela 12 an de

AZİZ NESİN KÜRTLERE KARŞI DEĞİL! BAĞIMSIZ KÜRDİSTAN'A KARŞI

(Stockholm • ANK)

Türk yazar, politikacı ve aydınları geçtiğimiz hafta içinde, İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu'nun kuruluşunun onuncu yılı nedeniyle düzenlediği toplantılarda çeşitli konular üzerine konuşmalar yaptılar.

"Türkiye'de İnsan Hakları" üzerine Nevzat Helvacı, "Türkiye'de Sendikacılık ve Çalışma Yaşamı" üzerine Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, "Türkiye'nin Ekonomisi ve İşçi Dövizlerinin Ekonomideki Yeri" konusunda Prof. Dr. Korkut Borotav, "Türkiye'nin Dış politikası" üzerine Dr. Haluk Gerger, "Türkiye'de Basın ve Sansür" üzerine Varlık Özmenek, "Demokrasi, Göç ve Avrupa'da İkinci Kuşak Göçmenler" üzerine Dr. Gürbüz Vasaf, "Türkiye'de Kültür, Sanat ve Göçmen Edebiyatı" konularında ise, Tahsin Saraç ve Aziz Nesin konferanslar verdiler.

"Türkiye'de İnsan Hakları" konulu konferansta konuşan İnsan Hakları Derneği Başkanı Nevzat Helvacı ile ANK muhabiri arasında geçen konuşma ilgi çekiciydi. Esasen ANK, konuşmacıların tümü ile röportajlar yapmayı planlamıştı. Ancak, alınan olağanüstü önlemler ve kafalarda taşınan kuşkuvar nedeni ile bunu gerçekleştirilemedi. Nevzat Helvacı ile de ancak toplantı arasında dialog

Aziz Nesin, 8 yıl sonra itiraf etti:

"Evet! Beşikçi'ye ajan dediğimi kabul ediyorum!"

■ "O bizi Kürtlere Türk Kültür Emperyalizmi yapmakla suçluyordu. Kogrede konuşmasını engelledim. Aksi takdirde Sendika kapatılabilirdi!"

□ "Kürtlere karşı değilim. Bağımsız Kürdistan'a karşıyım. Buna inanmıyorum."

kurma olanağı bulunabildi. Doğal olarak N.Helvacı'ya Kürt halkının durumunu sorduk.

"Sayın Nevzat Helvacı, TC siyasi sınırları içinde yaşayan 12 milyonluk Kürt ulusunun insan hakları üzerine görüşleriniz var mı?"

N. Helvacı: "Siz bunları bana sorarsanız, ben oraya(Türkiye'ye) gittiğimde başım derde girer..."

-Evet girebilir.

-Bak, 140. madde diye bir madde var. Oku bak neler diyor...

-Evet biliyorum. İsmail Beşikçi bu maddeden yargılandı ve ceza aldı... Türkiye'de gerçek anlamda bir demokrasinin sağlanması halinde Kürt halkının konumu ne olacak?

-Gerçek anlamda demokrasi kurduğumuz zaman, öyle bir sorun olmayacak. Gerçek anlamda demokrasi kurduğumuz zaman bu konuları rahatlıkla tartışacağız.

N. Helvacı ile ANK muhabirinin dialoğu, toplantıyı yöneten divan üyelerini bir hayli tedirgin etmişti. Değişik biçimlerde müdahale ederek, sorularını bir izleyici olarak, yazılı sunmasını istiyorlardı. Bununla beraber N. Helvacı ile kısa bir süre daha sohbet etme imkanı bulunabildi.

İnsan Hakları Derneği Başkanı sözlerini şöyle sürdürdü: "Bak kardeşim ben sana bir şey söyleyeyim: Bak, ben bu

Geriyeye Doğru

DDKO Kuzey Kürdistan'daki birikimin politik ifadesi idi. Resmi ideolojinin katı yapısında çok önemli gedikler açtı. Bitirilmiş, sindirilmiş sayılan Kürt sorunu, TC açısından asla kabul edilemez politik bir zemin üzerinde, kendi gerçekliğini militanca ortaya koyuyordu. Genel Kurmay yetkilileri ve MİT, DDKO duruşmaları boyunca, Diyarbakır zindanlarında yapacakları her şeyi yaptılar. Tutuklulara yoğun baskılar yapıldı, ağır ceza tehditlerinde bulunuldu. Kimileri de düpe düpe ajanlaştırıldı. Bununla beraber hiç bir biçimde uzlaşma kabul etmeyenler, direnmeyi kararlı bir biçimde sonuna kadar götürdüler.

TC bu direnişi asla unutmadı. Bir bakıma 12 Eylül döneminin Diyarbakır'da uyguladığı vahşet, devletin kanlı bir aç alma eylemiydi.

DDKO duruşmalarında, daha sonra, politik mücadeleye biçim veren çirkeçler ortaya çıktı. 70'li yıllarda sürdürülen politik mücadelenin ideolojik temelleri büyük ölçüde DDKO duruşmalarında atılmıştı.

Bunları kaba hatları ile şu iki kategoride değerlendirmek mümkün: DDKO duruşmalarında saflaşan bir grup devrimciye göre, Kürdistan Devrimi kendi özgün değerleri temelinde ideoloji üretmeliydi. Üretilen ideoloji, ülke gerçekliğinden kaynaklanmalıydı. Kürdistan Devrimi, tarihsel haklılığı ve meşruluğu içinde, ulusal kimliğini ortaya çıkartmak zorundaydı. Bunu yapmaya çalıştılar. Bunlara, "burjuva milliyetçileri", "feodallerin işbirlikçileri" denildi.

Diğer bir grup ise, ezen ulus solunun rasyonelleri içinde hareket etmenin daha doğru olacağı görüşündeydiler. Ezen ulus solunun -Türk Solunun- değerlerini, ideolojik ve politik yapısını Kürdistan'a taşımanın gereğine inanmaktaydılar. Onlar da bu temelde faaliyet sürdürdüler ve kendilerine "sosyalist" dediler.

12 Eylül Darbesine kadar geçen süreç içinde, Türkiye ve Kürdistan'da gelişen mücadele, Kürdistan Devriminin kendi özgün değerleri üzerinde şekillenmesinin ağır bastığı eğilimler yarattı. Bu dönemde kavramlar üzerinde yapılan mücadele müthişti. Sonuçta bağımsız örgütler birer olgu olarak kabul edildi. Ortak örgüt yerine ittifak gerçekliği kavranıldı vb..

12 Eylül dönemi yurt içinde olmasa bile, yurt dışında Kürt hareketinin bağımsız gelişme şartlarını geliştirici olaylar ve olgularla doluydu.

Ne var ki, Türkiye üzerinde oynanan oyunlar, her zaman Kürt sorununu da bu oyunların bir yerine oturtmayı ihmal etmeden planlanıyordu. Kürdistan Devrimi politik suikastlerin bir numaralı hedefi durumundaydı. Burada büyük ölçüde başarılı olundu. Böylece, büyük adımlarla geriye doğru sayma dönemine girildi. Geriye doğru sayarken, kendi bağımsız çizgisi üzerinde gelişen Kürt hareketini, yeniden ezen ulus solunun rasyonelleri içine hapsedme eylemlerine de hız verildi. Generallerin dıpcık ve kasatura ile sarımadıkları bu kanayan yara, gene ideolojik düzeylere çekilerek, kendi gerçekliğinden koparılma tehdidi altına sokuldu.

Ezen ulus solunun, Avrupa ve Türkiye burjuvazisinin tam desteği ile, asal bir komünist partisi kurma zemininde sürdürdüğü faaliyetleri, Kürt sorununun da bu legal platformda ifade etme -ya da imha etme- düzeyine gelip takılmış görünmektedir. Bu konuda genel ve yaygın bir iş bölümü ve güç birliği yapılmıştır.

Kabul edilsin edilmesin, uluslararası politik merkezlere bir çok kanaldan empoze edilen esas tavır budur. Bunun taşıyıcılığı da malûm kişi ve örgütlere verilmiş bulunmaktadır.

Önümüzdeki günlerde, kürdistanlı devrimcilere karşı yoğun bir ideolojik ve politik saldırı içine girileceği açıktır. Ne var ki, Kürt hareketi bu saldırıları göğüsleyecek, teşhir edecek ve geri püskürtecek deneyli ve kararlı kadrolarını ortaya çıkarmıştır.

Bu hiç bir zaman unutulmamalıdır.

Orhan KOTAN

Ber bi paş ve?

DDKO (Komela Çandî û Şoreşgerî ya Rojhilatê) ifadeyek politik a potansiyel a Kurdistanê bû. Di awahiya hişk a ideoloji ya fermî de qulên mezin vekir. KT (Komara Tirkiyê) di hesab a xwe de digot, pîrsa Kurd nemaye teva bûye û serê xwe tevandi ye. Lê DDKO hebûna xwe bi militanî dani meydanê. Tiştê ku ji destê berpirsiyarên Qumandariya Giştî (Genel Kurmay) û MİT dihat, li zindanên Diyarbakirê de çekirin. Gelek tade zîtm li ser girtiyên çêbûn. Tehdîdên hikmên (ceza) giran li girtiyên nat kirin. Hinek ji kirin ajanê xwe. Di gel vê, kesên ku rêya li hev hatinê ne pejirandî bûn, heya dawî li ber xwe dan.

Komara Tirkiyê vê berxwedanê tî car bîra nekir. Zilma devleta Tirk ku piştî 12 İlonê li Diyarbakirê dihat ajotin, tohildanek bi xwînî bû. Û bi destê devletê dihat ajotin.

Di mehkemiyên (dozên) DDKO yê de, dendikên politik pêkhatibûn. Pişt re evana şiklê têkoşinê ji tayîn kirin. Têkoşinê ideolojik ku bingehên politik yên salên 70 yî tayîndikîr ji bi gelemperî di dozên DDKO yê de hatibû çandin.

Mirov dikare vana li ser du xetek girs bijmêre:

Grûpekî şoreşger, ku dozên DDKO yê de bûbûn alîkî, li gor dîtinê wan, pêwîst bû ku Şoreşa Kurdistanê li ser bingehên xwe ideolojî biafirîne. İdeolojîyê ku bihata afirandin, diva bû li ser rastiya (objektîvîte) welat bilind be. Şoreşa Kurdistanê, di nav heqîya dîrokî û meşrû de pêwîst bû, ku hûviyeta (şexsiyet-kimlik) xwe netewî derbixista meydenê. Ev grûp ji bo pêkanîna van tiştan xebitî. Ji van re hat gotin "neteweperestên burjuva", "alîgirên feodalan".

Grûpa ditir ji, dixwest bi çepê netewa serdest re hereket bikin û di nav rasyonelên wan de bin. Di vê dîtinê de bûn. Ewana dixwestin, hejrayîyên çepê netewa serdest, ideolojî û politîka yê wan binin Kurdistanê. Di baweriya pêwîstiya vê yekê de bûn. Ew ji li ser vê bingehê xebitîn û ji xwe re gotin "sosyalist".

Têkoşina ku di pêvajoya beriya 12 İlonê de li Kurdistanê û li Tirkiyê pêşket, ew li ser hejrayîyên xwe bilind dibû. Û giraniya vê ji, dîtinên baş afirand. Di vê demê de li ser gotinan (kavram) têkoşinêki mûdhiş hebû. Li dawiyê hebûna rêxistinên serbixwe yeko yeko hatin pejirandin. Li şûna rêxistina mişterek, objektîvîteya (berçav-somut) hevkarîyê hat pejirandin.

Dema 12 İlonê li welêt ne be ji, li derwayî welêt gelek rûdan û sedem ve tiji bû, ew ji rêya pêşketina tewrê serbixwe ya tevgera Kurd vekir.

Lê belê, ew listikên ku li ser Tirkiyê tê listin, her tim di nav xwe de cihêki ji dide pîrsa Kurd. Vê carê ji, wisa bû. Şoreşa Kurdistanê bû hedefa yekemîn a suikastên politik. Di vê warî de ji bi serketin. Bi vî awayî, ketin nav demêki wisa, ku gevên mezin li paş ve tê avêtin. Di vî paşveçûyîne de, tê xwestin tevgera Kurd, ku li ser xeta xwe ya serbixwe pêş dikeve, bixî nav rasyonelên çepê netewa serdest. Ev birîna xwînî, ku generalan nikaribûn bi xencerên xwe ve bipêçin, dişa ketiye bin tehdîdek ku, di nav çarçevên ideolojik de, ji rastiyan xwe bê veqetandin.

Çepê netewa serdest, bi piştgiriya burjuvaziya Tirkiyê û Ewropa li ser zeminêki qanûnî dixwazin partiya xwe legal damezirînin. Tê xwestin, ku pîrsa Kurd ji, di nav vê platforma legal de cihê xwe bigre -an ji bê imhakarîni li ser vê yekê hevkarîyên fireh hene û wezîfe ji dane gelek.

Bê pejirandin an jî neyê, ji navendiyên politik yên navnetewî re bi gelek rêyan ev tişt tê empozekirin. Hemaltiya vê karê ji dane rêxistin û kesên melûm.

Wisa dixuye, ku rojên li pêş me, wê diji Şoreşgerên Kurdistanê êrişên ideolojik û politik bê kirin. Lê belê, êdi tevgera Kurd ji xwedî qadro û tecrûbe ye, dikare li hember van planan raweste û vana pûç bike. Bila ev qet neyê ji birkin.

“Kürtlere karşı değilim. Bağımsız Kürdistan’a karşıyım.”

konu hakkında düşüncelerimi sana söyleyecek durumda mıyım? Değil miyim? Şimdi söyleyecek bir konumda değilim. Ben buradan Türkiye’ye gideceğim.

-Anlıyorum. Yalnız, soru sormamı istiyor musunuz, istemiyor musunuz?

-Yok!.. Sorarsanız doğru bir cevap alamazsınız.

-Teşekkür ederim.

Nevzat Helvacı’nın konuşması bittikten sonra, Kürdistan sorunu üzerine bir çok soru yöneltildi. Fakat, N. Helvacı, bu soruları yanıtlamayacağını, bir kısım sorular hakkında ise bilgi sahibi olmadığını, cevaplar sahanlı bilgi vermiş olacağını beyan ederek, kürt sorunu ile ilgili soruları yanıtlamamayı tercih etti!

Ortalama günde bir konferansın düzenlendiği hafta içinde, bu konferansları izleyenlerin büyük bir çoğunluğunun politik mülteciler olduğu gözlemlendi. Bu konferansların bir kısmını Türk Elçisi ile Elçilik yetkilileri de izledi.

8 Kasım günü bu konferanslar dizisinin sonucunu yine Stockholm’de “Türkiye’de Kültür, Sanat ve Göçmen Edebiyatı” üzerine Tahsin Saraç ve Aziz Nesin tarafından verildi. Konferansa kalabalık bir izleyici kitlesi katıldı.

Konferansın ilk bölümünde genel olarak edebiyat üzerine görüşlerini belirten Tahsin Saraç özellikle dil sorununa değindi.

Konferansın ikinci bölümü izleyicilerin soruları ve bunlara verilen cevapları kapsıyordu. Soruları yöneltenler daha çok Kürt izleyiciler oldu. Tahsin Saraç’a bir izleyicinin yönelttiği: “...Siz bir Kürt olarak Türk dilinin gelişmesi için çaba sarfediyorsunuz. Kürt dilinin de geliştirilmesi üzerine görüş-

vardır.. Bizimkilerde oradan gelmez..”

Daha sonra Aziz Nesin’e yöneltilen sorular okundu. Aziz Nesin’e yöneltilen iki soru, Aziz Nesin’in bu konferansa katılış amacına yönelikti. Ayrıca Aziz Nesin’e Cunta Sekreteri Haydar Saltık’tan yaptığı görev bakımından bir farkı olup olmadığı soruldu. Salonunda bulunan Kürt izleyicilerin genel kanısı bu iki sorunun daha çok Aziz Nesin’e Kürt sorunu üzerine yöneltililebilecek soruları anlamsız hale getirmek için sorulduğu yönündeydi.. Soru sahiplerinin de, Aziz Nesin’in davet etmesine rağmen ortaya çıkmamaları, Aziz Nesin’e ‘hakkılık’ kazandırırken, Kürt sorunu hakkında gelebilecek ciddi soruların da anlamsız hale getirilmesine yol açtı. Zaten, Divanda bulunanların açıklamasına göre de, bizzat Aziz Nesin tarafından en başta okunması istenmişti.

Başka bir Kürt izleyicinin Aziz Nesin’e bir soru yöneltmesi ve Aziz Nesin’in soruya verdiği cevap, soruyu soran kürdün Aziz Nesin’le sözlü tartışmaya girmesiyle, konferansı oldukça hareketlendirdi. Bir hayli ilginç olması açısından soru sahibi ile Aziz Nesin arasında geçen diyalogu, kasetten çözülmüş haliyle yayınlıyoruz:

★

“Sayın Aziz Nesin, 1979 Yılında Türkiye Yazarlar Sendikası Kongresi’nde, Türk bilim adamlarının onuru ve sembolü haline gelen İsmail Beşikçi için ‘Senin saçlarının sarı gözlerin mavi, İngilizler senin gibi adamları çok severler’ demiştiniz.

İsmail Beşikçi’nin ‘İngiliz Ajanı’ olduğu kanaatini hala koruyor

Beşikçi’nin kitaplarını bir tepe yaptık, kalın zincirlerle çevirdik, kocaman kilitler koyduk, İsmail Beşikçi’nin resmini oraya koyduk.

Sonra İsmail Beşikçi cezaevinden çıktı. Yazarlar Sendikası’nın kongresine gelmiş. Ben bilmiyordum. Gördüm orda. Yani şimdi anlatacağım:

Konuşuyoruz, bizim tabi şeyimizi, kongrelerimizi Türkiye’de elbet bilirsiniz, sendikaların öbür toplantılarının kongrelerini hükümetin komiseri izler. Ve teybe alır. Biz o yüzden çok defa mahkemelere gitmişizdir. 4,5 sene sürmüştür. Son Türkiye Yazarlar Sendikası davası bu teypler yüzünden. E, birden bire kürsüye çıktık bu arkadaş, ilk kez o zaman gördüm. Türkiye Yazarlar Sendikası aynen söylüyorum, çünkü gayet açık, ‘Türkiye Yazarlar Sendikası Kürdistan’a kültür emperyalizmi götürüyor’ dedi. Ve yalnız bu kadar kalmadı. Başladı propaganda yapmaya.

Bundan önce de bir parti, TİP sadece bu Kürt sorunu yüzünden kapatılmıştı. Benim görevim sendikayı kapatılmak değildir. Bir gerçek de söylenir. Bu gerçek de söylenir, ama söylemenin bir yeri ve zamanı vardır. Hemen indirdim ben Sendika Genel Başkanı olarak, sendikayı savunacağım. Şimdi ben burdan çıktığım, burda sizle konuşurken, buranın adabına, buranın usulüne, genel kurallara aykırı sözler söyleyemem. Sendikamızın Kongresinde, Genel Kongresinde, bir yazar bir sendikamızın üyesi Onur Üyesi yapılmış, kendisine böyle şey yapılmış, bunu söylememesi gerekir.

Kaldı ki, söylediği doğru değildi. Çünkü, o dostunu düşmanını bilmiyordu. Biz hiç bir zaman Kürt halkının karşısında olmadık. Hiç bir zaman kürtçenin karşısında olmadık. Kendisini destekleyen, tabi kendisini değil, Kürtleri destekleyen insanlara karşı, bizi kültür emperyalizmi emperyalisti olarak söyledi.

İndirdik. Sonra bu söylediğinin sözü ben söyledim. Tahsis de taktır. Ankara’da, kızdığım için, inanarak söylemedim. ‘sen’ dedim ‘yahu sen biz savunuruz Türküz bikere sen mavi gözlü, sapsarı saçlı-sın sen, ben senden kuşkulanyorum’ dedim. ‘sen belki de ajansın’ dedim.

Tabi bunu ben ona biraz aşağılamak için, Sanatseverler’de söyledim. Ben bunu her kesin içinde söyledim. Tabi inanarak söylemedim. Kesinlikle inanarak söylemedim...

Sendikamızın 2 ay önceki kongresinde de İsmail Beşikçi Hapishaneden çıkmamıştı, gereken yardımların kendisine yapılması kararını aldık. Lütfen rica ederim açık ve doğru olalım. Biz İsmail Beşikçi’nin karşısında değiliz. Kürt, kürtçenin, Kürt halkının karşısında değiliz... Ama doğru olmak, namuslu olmak gerekir. İşte açık açık olayı anlattım size. Siz tasvip ediyormusunuz. TYS’nin Kongresinde kendisini Onur Üyesi yaptığımız böyle sergi açtığımız bir insan, kürsüye çıkacak da, orda Kürt propagandası yapacak, sendikayı kapatacağı. Ve bize diyecek ki, siz TYS olarak kültür emperyalizmi yapıyorsunuz. Bu güzel bir şey midir? Bakın ben ona söylediğimi söylüyorum; sen dedim, olsa olsa İngiliz Ajanı olabilirsin’ dedim.

O da bana cevap verdi, tabi üzü-

Aziz Nesin; “Türk devleti bağımsız değil, kürtler nasıl bağımsız olacak”

lerek, tabi; ‘belki öyleyimdir’ dedi. O da kibarlık gösterdi ayrıca.” Aziz Nesin’in bu açıklamalarından sonra, izleyiciler içinde biri şu konuşmayı yaptı:

-Bu soruyu ben sordum. Açık yüreklilikle ve doğru konuşmalısınız. İsmail Beşikçi’yi Türkiye Yazarlar Sendikası Onur Üyeliğine öneren siz değilsiniz. Onu öneren, Yalçın Küçük ve Aslan Başer Kafaoğlu’dur. Siz de buna karşı çıktınız red ettiniz.

Taksim Sanat Galerisinde, İsmail Beşikçi’nin kitaplarını zincirleyip, sergileme önekliliğini gösteren siz değilsiniz. Onu yapanlar KOMAL Yayınevinin sorumlularıdır. Onlar da bugün cezaevinde yatmaktadır. Siz de o yürek varmıydı, KOMAL Yayınevinin kitaplarını zincirleyip, Taksim’de bilmem nerede sergileyip ötürü durmak... Böyle bir yürek yoktur sizde. Bunlara sahiplenemezsiniz.

İzleyicinin konuşması Divan üyelerini şiddetli biçimde rahatsız etti. Konuşması engellenmek istendi. Salondan dışarı çıkarılması için müdahaleler oldu. Ancak, izleyici konuşmasını sürdürmek istiyordu. Şöyle devam etti:

“Ayrıca siz hangi şekilde Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını açıkça savundunuz.

(divan konuşmasını vererek geldik...)

Demokrasi mücadelesi veriyorsanız, bırakın bu işi demokratikçe tartışalım. Sayın Aziz Nesin, açık yüreklilikle şunu söylüyormusunuz; Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını kabul ediyorum. Bağımsız demokratik bir Kürdistan’ın kurulmasından yanayım, bunu diyor musunuz? Bunu Türk sosyalistleri diyebilir. Bu onların görevidir... Ya siz...

Siz bunu yalandan söylemediniz sayın Aziz Nesin. Türkkaya Ataöv de bunları İsmail Beşikçi’ye söyledi. Kalktı ona yazdı sömürgeci BASS’ı övdü...

Bizim yaşımıza başımıza bakıp, lafımızı kesip, siz bunları bilemezsiniz demeyin...

(divan, ne yapalım yahu kalkıp aşağıya mı inelim.)

...Sizin söylediklerinizi sizlere hatırlatıyoruz. Başka bir şey yapmıyoruz! Açık yüreklilikle söyleyin. O konuda Yalçın Küçük’le, A. Başer Kafaoğlu’nu önermediler mi? Onun kitapları, siz burda zincirlediğinizi söylüyorsunuz. Beşikçi’nin portresini de önüne astığınızı söylüyorsunuz. Onu yapan siz misiniz? Yoksa bu gün Diyarbakır zindanlarında KOMAL

Yayınevinin yayınladığı kitaplardan dolayı, kahır çeken, işkence gören, bütün duyularını kaybeden insanlar mı yaptın?

(divan, müdahale ediyor.)

-A. Nesin: Teşekkür ederim. çok çok, tamam, tamam yani, bi dakika bi dakika.

Ben Kürdistan, diyor ki, yüreksizsin diyor. Olabilir yani. Sen yüreklisin. Ben Türkiye’den geliyorum. Bakın arkadaşlar Türkiye’den geliyorum. Türkiye’ye gidecem. Sizin içinizde Milli Emniyet Ajanları vardır. Ben bu kadar rahat konuşuyorum. Yüreksiz Aziz Nesin böyle konuşuyor. Ben bağımsız Kürdistan’ı savunmadım. Çünkü ondan yana değilim. Hakkım değil mi? Ben bağımsız Kürdistan’dan yana değilim. Ben Kürtlerin hakkının verilmesinden yanayım. Ama o arkadaş bundan yana olabilir. Olsun. Bu özgürlük yok mu? Ben bağımsız Kürdistan’dan yana değilim... 2000 e doğru dergisindeki bu sorudan kürt sorunu için sorudan ötürü hakkında kovuşturma açılmış bir adamım ben... Bu kadar yürekli insanlar niye gelip, böyle Stockholm’de bağırıyorlar da, Berlin’de bağırıyorlar da, İstanbul’da, Ankara’da bağırıyorlar.

Soru sahibi; “Biz bunun faturasını Türkiye’de de verdik. Sırtımız da hala işkence izleri taşıyoruz... Biz I. şubelerden, işkencelerden, hapishanelerden geçtik. Oralar da biz bunların, savunduklarımızın hesabını verdik. Eğer bugün Stockholm’e gelmişsek, bunların faturasını vererek geldik...”

A. Nesin, “...Burada tartışmaya gelmedik. En sonda, burada bu konuşma biter, burdan gittikten sonra, ne kadar berbat bir herif, ne kadar cahil dersiniz. Bu herkesin özgürlüğü içerisinde...”

Bu tartışmadan sonra söz alan bir yönetici, “Bu tür soruları öne almamız istendi. Şimdi de yumuşak sorulara geçelim” dedi. Yumuşak sorulara geçildi.

Sorulan bir soru üzerine Aziz Nesin şu belirlemeyi yaptı: “Ben Atatürkçü değilim... Atatürk’e çok büyük bir saygım var. Atatürk anlaşılmadan, gerçek değeri verilmeyen, Türkiye’de herhangisi bir ileri adım atılmayacağına inanıyorum... Atatürkçülük bir doktrin olmadığı için, Atatürkçü değilim...”

Toplantı arasında, yukarıdaki tartışmalardan ötürü bir grup, Kürtler adına, divana verilen bir yazılı mesaj ile, Aziz Nesin’i rahatsız eden tartışma ve sorulardan yana olunmadıklarını belirttiler.

Aziz Nesin ve Tahsin Saraç’ın sorularını cevaplamalarından sonra Divan Konferansçıları son kez sahneye davet etti, onlar da “Tüm bu konferanslarımız boyunca, Türkiye’den BILAR grubunun değerli elemanları büyük katkıda bulundular... Konuşmacılara ve soru soran izleyicilere teşekkür ediyoruz” dediler, teşekkürlerini ilettiler.

★

Nevzat Helvacı; “Kürtler hakkında belirleme yapamam”

foto; ANK

nüz nedir?” şeklindeki soru üzerine, T. Saraç şöyle bir yanıt verdi: “Ben Muş doğumluyum... Muş’ta çok Türkmen ve Çerkez vardır. Bizim aile Türkmen’dir. Hatta, bizim dışında Bingöller de Türkmen’dir... Ben Kürt değilim. Ve Kürtçe’yi sokakta öğrendim. Aradan uzun yıllar geçtiğinden dolayı Kürtçe’yi unuttum. Şu an bir kaç cümle kürtçe biliyorum. Fakat, salonda N. ye de söyledim, herhalde 15 gün yanında kalırsam tekrar kürtçe’yi hatırlarım... Ben Türk-üm(!) Türk olduğum için de Türkçe’nin gelişmesi için çalışmam doğal bir şeydir... Selçukluların ilk Anadolu’ya gelişlerinde, Erçiş, Ahlat civarına yerleşen Türkler

musunuz? Bir Kürt.”

Aziz Nesin: “Bu soruyu açıklamakta yarar var. Bu çünkü sık sık soruluyor. Söyliyeyim. Efendim, İsmail Beşikçi hapishanedeyken, Türkiye Yazarlar Sendikası bir kaç yazarı, cezaevinde bulunan bir kaç yazarı onur üyesi yaptı. Kendilerine mektup yazdık. Dedik ki; bu savaşımızdan dolayı sizi yazar olarak, Türkiye Yazarlar Sendikasına Onur Üyesi yapıyoruz dedik. Bunlardan bir tanesi de İsmail Beşikçi idi. Sonradan İsmail Beşikçi yine cezaevindeyken, Taksim’de Belediye Galerisi var, resim galerisi orda kitap sergisi açtık. İsmail

SÖMÜRGEÇİ TC'NİN YEDEK LASTİKÇİLERİ

“Sivas’tan öte yana boşanma hakkı!”

□ İsveç’te düzenlenen toplantılarla ilgili olarak, uzun bir zamandan beri sürgünde yaşayan yazar - gazeteci Mahmut Baksi ile konuştuk.

□ Sayın Baksi, İsveç’deki Türk Dernekleri Federasyonu’nun geçtiğimiz hafta Stockholm’de bir dizi konferanslar düzenledi. Bu konudaki değerlendirmenizi öğrenebilir miyiz?

□ Bir kere soru eksik. Bu konferansları Türk Dernekleri Federasyonu, artı T.C sefaret, artı icazetli yarım Türk aydınları düzenledi. Bu bir kumpastır. Bu kumpasın şeytan üçgeni açıkça belirtilmelidir. Belirtilmelidir ki, T.C’nin politik, diplomatik alandaki dış açılma çıkartması anlaşılabilir.

T.C 12 Eylül ile birlikte içerdeki muhalefeti ezdi. Şimdi de Avrupa’ya yöneldi. Ordusu, diplomatik gücü ve polisi ile yapamadığını, fiyatını ödediği maşalarıyla yapıyor. Bu maşalar, geçmişte “ilerici” geçinen, ucuz kahramanlardır. Evet, hasbelkader “ilerici” geçinen ucuz kahramanlarımız, günah çıkartarak Kadro’cu asıllarına dönüşüyorlar. Böylelikle de ülkelerine (Türkiye) dönüşün ilk faturalarını ödüyorlar.

Bunlar, yani yeni Kadro’cular Vedat Nedim’lerin, Şevket Süreyya’ların epiyonlarıdır. Sömürgeci Kemalist T.C’nin yedek lastikçileridir. Bunun tarihini okuyup da bilmeyen yok. Bu operasyonun amacı T.C’yi bir kez daha kurtarma ve Kemalist Misak-i Milli demokrasisini Özal’larla, Demirel’lerle kurtarmaktır. Özetle konferanslarda teorisi yapılan, dönen döneklerin yolu, yolumuz değildir.

□ Peki ama bu dönen döneklerin korosundan yükselen, Kuzey Kürdistan’lı çatlak seslere ne demeli? Biliyorsunuz, son toplantıda Aziz Nesin’i zor durumda bırakan sorular yöneltildiği için, bir grup, “Kürt

ulusu” adına Aziz Nesin’den özür diledi... Dönüşçülere verilen bu desteği nasıl değerlendiriyorsunuz?

□ Yarım Türk aydınının kötü fotokopileri elbetteki her zamanki komprador tezgahlarıyla, ulusal inkarcı ihanetleri belgeyerek perçinleyecek tirlir. Bunda şaşılacak ne var ki!

Bu ekolün temsilcileri, Osmanlılardan ve Kemal’den beri hep böyle davranmadı mı?

Unutulmasın; O özür Aziz’den değil, Kenan’dan dilenmiştir. Türkiye’ye dönüş için affına sınımlan Aziz Nesin’in kişiliğinde ve Türk sefaretinin nezaretinde Evren’dir! Bu komprador ve kukla Kürt “aydın” inkarcılığının yapısal özelliğidir. Ve elbette, ülkesi işgalci çizmeler altında çiğnenen bir yurtsever aydının tavrı değildir. Onlar, diledikleri özürlerle pişmanlık yarasından yararlanmayı umuyorlar. Onun için de, geçmişteki gibi, pişmanlık yasasını estetik cerrahisi olmak yerine, bir beyin ameliyatına talip oluyorlar.

T.C, Stockholm’de Kemalist neşteriyile, pişmanların suratlarını değil, beyinlerini ameliyat ediyor. Beyinlerini ve ulusal davalarını feda edip pazarlayan hastaları Evren’e “hediye” ediyoruz. Evren onları tepe tepe kullansın. Özgürlükçü ulusal davamızın, beyinlerini satışa çıkarılardan beklediği bir şey yoktur.

Ha bir nokta daha: Geçenlerde onlardan biri bana telefon edip de “Yahu Baksi, gözümüz aydın. Diyarbakir’de işkembe içebileceğiz” dediğinde, O’na “İşkembe içmek için Diyarbakir’e gitmeye ne hacet, siz her şeyi hazımda güçlük çekmeyen midenizi yiysin” dedim.

□ İyi ama, yeni Kadro’culuğun bu inkarcı ortaklarının bu tavırlarının nedeni nedir?

□ T.C burjuvazisi sömürgeci Kürdistan’da metallerini ekonomik olarak pazarlayacak tez-

Mahmut Baksi: “Bizim tavrımız açıktır. Sivas’tan öte yana boşanmayı savunuyoruz!” Foto; ANK

gahtarlara nasıl muhtaçsa ve bu tezgahlarla ve komik denilebilecek komisyonlarla gerçekleştiriyorlarsa; bizim kişilsiz inkarcı tezgahlarımızda yeni kadroculuğun politik pazarlamacılığına soyunmuşlardır.

Zalimlerin önünde iki büküm günah çıkartan bu pazarlamacıların suratlarına, biz Kürdistan yurtseverlerinin söylenecek bir çift sözü vardır elbette:

Cemile Çeto’yu; Meço Ağa, Réber, Şeyh Selahattin’i anımsayın. İhanetlerine rağmen ödülleri Kemal’in İngiliz organı olmuştur. Ama, bu kez, umarım Kürt halkı, Kenan’ın ABD organına fit olanlara hediyesi, kendi öz “weris” organı olacaktır.

□ Öyleyse onlara Diyarbakir diyebilir miyiz?

□ Elbette...Ama, onlardan daha katmerlisi...

Diyap Ağa feodaldı. Diyarbakir’de ne yaptıysa feodal ölçüler içinde yaptı.

Bunlara gelince. Bunlar, bir ulusal davayı pazarlıyorlar. Giden geleni aratır ya; Onlar Diyarbakir’de “rahmet” okutuyorlar.

Tarih hataları, zayıflıkları ve bilinç eksikliklerini

affedebilir. Ama, ulusal ihaneti asla!

□ İyi ama, onlar ne bekliyorlar ki?

□ “Menapozunu” geçirmiş 65 yaşındaki kısır bir kadından gülbüz (demokratik) bir doğum!?

Evet, evet gülmeyin onlar bunu bekliyorlar.

Bizim tavrımız açıktır. Biz bu kısır kadından (ki o, T.C’dir ve bu nikah zorla kıyılmıştır) Sivas’tan öteye çetin kavgalarla boşanmayı savunuyoruz!

Siyaset ve icazet

12 Eylül Darbesinin devrimci hareketi bütün boyutları ile fiziki bir imhaya tabi tutacağı açıktı. Devrimci hareket, örgütlülük düzeyi açısından olsun, sahip olduğu araç - gereçler açısından olsun darbeye karşı bir cephe savaşına girme şartlarına sahip olmadığı için, kadrolarını ancak düzenli olarak geri çekilme ile koruyabilirdi.

Bu yapılamadı.

Devrimci hareket yoğun bir kadro kaybına uğradı.

İkinci olarak mutlaka yapılması gereken devrimci direniş ise özellikle ideolojik mevzilerin tavizsiz bir inatla korunması idi.

Bu da yapılamadı.

İdeolojik kazanımlardan, dövüşe - didişe ele geçirilen ideolojik mevzilerden geri düşüldü. Kabul edilsin edilmesin, fiziki imha ideolojik teslimiyeti de beraberinde taşıdı.

Bugün bu ideolojik teslimiyetin en uç noktalarında politika yapılmaya çalışılmaktadır.

Varılan noktaya ortak çabalarla varıldı. Sorumluluklar ortak. Faturası da ortaklaşa ödenecektir. Boğazda rakı ve beyaz peynir, Kızılay’da ince belli bardaklarla çay içme özlemi içindeki gözü yaşlı sürgün edebiyatının “devrimci programı” nereye oturtulabilirdi ki. Ortadoğu’daki bekleme odalarında devrimci değerlerden, uğruna cinayetler işlenmiş ilkelere, ayrılıkların temel gerekçesi sayılan programatik hedeflerden yeteri kadar tavizler verilmiş, bunların pek de adı anılmaz olmuştur. Emperyalist metropollerde ise fazla miktarda “demokratik” olmaya entegre olunmuş bir kere. 60’lı yılların o toplumu ayağa kaldıran anti - emperyalizmi, Coca-Cola’lı açlık grevlerinin gurultusu içinde kaybolup gitmişti. 70’li yılların sakat anti - faşizm teorileri ise, şimdi, devrimci dinamizmi boğazlamak için bütün cephelerden saldırıya geçirilmişti. Sonucun varacağı nokta başından beri biliniyordu. Bundandır ki, bugün TKP’nin ülkeye gitme projelerine ve bunun uygulanış biçimine kimsenin itiraz etmemesi gerekir.

Bana sorarsanız, TKP teslim olmaya gidiyor. Şiddet temelinde iktidarın devrimci fethinden, burjuvazinin icazet sınırları içerisinde “komünizm” yapmaya, düzenin bir parçası olmaya, düzen partisi olmaya gidiyor.

Devrimci hayaller, muhacir rüzgarların tozu - dumanı içinde, emperyalist metropollerin güneşsiz gri gökleri içinde kaybolup gitti. Marksizmin devrimci hazinesinden tahsil edilen çekler, birer ikiye emperyalist metropollerin politika batakhanelerinin de bozduruldu; tüketildi. Her ne kadar Sofya’dan mühürlü trenle Edirne’ye geçilemediyse de, T.C Berlin Konsoloslugu’ndan alınan bir seyahat belgesi ve yalnızca gidişi olan bir uçak biletine razı gelindi. Gerçi, tabandan sürüp gelen devrimci dalgaların fırtınaları ile, ülke kıyılarına çıkılmadı ama, AET politikacıları ve Batı Avrupa basın ile havaalanına çıkış yapmak da yabana atılır bir şey olamazdı. Bu arada, mücadeleyi kanları ile sulayan devrimci militanların zıندانlarda yükselen marşları, TRT’nin Kürdili Hicazkâr faslı ile susturulmaya çalışıldı!

Bu bir kayboldur. Erime, tükenme, çürümedir. Bir grubun değil elbette. Bir dönemin... Fakat diyalektik bize, eriyen, çürüyen maddenin kendi içinden yeni ve canlı filizlerin de fişkırpıp boy atacağını öğretiyor. Bu şu anlama gelir; belli bir zaman kesiti içinde doğan, büyüyen ve bugün ölmek üzere olan madde içinde, yarın için yeni hücrelerin çekirdeklerini de taşıyacak.

N. BORA

TSİP Genel Başkanı Ahmet KAÇMAZ:

“Hür bir yurttaş olarak..”

□ TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, “yurda dönüş” ile ilgili görüşlerini açıkladı. Basın açıklamasında şu görüşlere yer verildi: “Yurda dönüşümüzün gerçekleşmesi için serbest dönüş şartlarının yaratılması ve döndüğümüzde hür bir yurttaş olarak yaşamamızın sağlanması gerekir. Oysa siyasi göçmenlerin hemen tamamı hakkında koşullar var.”

“Kısacası yurda döndüğümüzde serbestçe yaşamamızı ve siyasi çalışmamızı önleyen engeller var. Dönebilmem için bu engellerin temizlenmesi lazım. Bunun da çaresi örneğin, 140, 141 ve 142. maddelerin kaldırılması veya 12 Eylül dönemindeki siyasal davaların sonuçlarıyla birlikte geçersiz sayılması olabilir.”

“Devrimci barış!”

Haksız savaş ve Kürt sorunu

□ İran-İrak savaşı sekizinci yılına girdi. Bölge halklarının kardeşliğine ve özçıkırlarına düşman olan bu haksız savaşın ulaştığı düzey, intikamcı bir yıkım ve soykırım çığırından başkaca bir şey değildir. Bu çığırın bilançosu ise orta yerededir.

Kaldı ki bu çığırın bilançosunun, savaşın İran ve Irak’ca Kürdistan’da sürdürüldüğü ve Kürdistanlılara ciro ettirildiği de, sorunun ir diğer önemli yanındır.

Savaş, başlangıcında İran Devrimi’ne ve demokratik gelişimine indirilen bir darbeydi. Emperyalizme, hem bölge düzeyindeki hükümlerini yenileme olanaklarını arttırmak ve hem de sorunlara direkt olarak müdahale etme olanaklarını sağlıyordu.

Aslına bakılırsa, genelde Ortadoğu, özelde ise Kürdistan en kısa ifadesi ile petrol demektir. Bu açıdan, petrolün, ve zenginliğinin kullanımını emperyalizm için gerici - işbirlikçi statükoların (terörist varlıklarının) devamından geçmektedir. Onun için de devrimci gelişimleri engellemenin en kolay yolu, bölge halklarını birbirlerine kırdırarak haksız bir savaşı bölge halklarının ve devrimci güçlerin mezarına dönüştürmektir.

Bu güne kadar uzayan savaşı, emperyalizm ve onun uşağı yerel gerici güçler istedi. Savaşın zararlarını ise, bölge halkları, devrimciler ve Kürt sorununu ile ona taraf olan ulusal güçler çekti. Çekiyor!

Bölge halklarını birbirine kırdırarak emperyalizm, tarafların petrol gelirlerini savaş gereçleri alımıyla tekrar gasbederek, bölgenin derisini iki kez yüzen tatlı bir kar elde ederken, bölgedeki kontrolünü katmetletirmekte ve bölge devrimcileri ile, Kürt hareketini savaşın dışlıları arasında öğütmektedir.

Savaşın görünürde bir çok nedeni öne çıkarılabilir. Ama asli nedenlerden biri, hiç kuşku yok ki, yükselen Kürt hareketinin haksız savaşın girdabında etkisizleştirere ters taraftan çözümlenmesidir.

Cephe savaşının kitlendiği bu aşamada, Saddam, savaşın alanını genişleterek, emperyalist güçlerin savaşa direkt olarak müdahale etmesi için zemin hazırlıyor. Özellikle körfez manevraları, emperyalist müdahale için olgunlaşmış durumda.

Yukarıda savaşın bu gün ulaştığı aşamada kitlendiğini vurgulamıştım. Savaş, Irak’ın hava saldırıları ve İran’ın topçu ateşi ile özellikle Güney Kürdistan’da (Irak), uygulanan topyekun bir yıkımda ifadesini bulurken, İran’ın askeri güçlerini peşmerge kontrolündeki Güney Kürdistan’a kaydırması, Kürdistan’ı bu haksız savaşın sıcak yıkım alanı haline getirmesi gibi bir tehlikeyi de içinde taşıyor. Elbette ki Türkiye’nin de olası bir müdahalesi potansiyel bir tehlike olarak gündemde durmaktadır.

Tüm bunların yanıbaşında savaşın ulaştığı düzey, Güney Kürdistan’da Saddam’ın çığırını ve cinayetlerini bir soykırım (Jenosid) stratejisinin pratiğine ulaştırmıştır. Böylelikle de, Kürdistan’daki toplumsal

- ekonomik yapı ve yaşam tüm kurumları ile felç olmuş ve yok olmanın eşiğine itilmiştir.

Ve de bu tablo içinde Kürt hareketi, savaşta taraf olan taraflara taraf olma noktasına itilmiştir.

Bu durumda Kürt hareketinin giderek ağırlaşan sorunları ve kendini tehdit eden tehlikeleri aşabilmesi için “*Haksız savaşa son - Devrimci barış!*” şiarını benimseyerek, bunun bağımsız pratiğine yönelmesi gerekmektedir.

Unutulmamalıdır ki, bu haksız savaştan önce de var olan Kürt hareketi, bu gün bu haksız savaştan sonra da nasıl var olacağı sorusuna açık bir cevap verebilmelidir. Çünkü bu savaş, Kürt sorununun çözümüne hizmet etmiyor! Kaldı ki bu haksız savaş, Kürt sorununun devrimci - demokratik çözüm imkanlarının zeminini de giderek daraltıyor!!

Bu durumda **Devrimci Barış** şiarının asla düşmanla barışmak anlamına gelmediğini belirtiyim. Bununla beraber, düşmana karşı varlığımızı ve haklarımızı devrimci mücadelede temelinde korumak, geliştirmek anlamını zorunlu olarak taşıdığına da vurgulamak gerekir.

Kürt hareketinde bu iki görüşten söz ediyim:

Birinci görüş, bu savaşın Kürt sorununa hizmet ettiğini, bu savaştan ulusal hareketin faydalandığını ve eğer savaş durursa Saddam’ın tüm gücüyle Kürdistan’a saldıracağı ve imha edeceğini savunuyorlar.

İkinci görüş ise, yukarıdaki tezin, haksız savaşa taraf kılınmak teorisi ile eş anlamlı olduğu iddia ediyor. Bu görüş sahipleri, “*devrimci barış*” yönelimiyle savaşın durdurulmasının, Kürt sorununun çözümüne ve bölge halklarının devrimci savaşa hizmet edeceğini, genel barış talebinin en geniş katmanları seferber ederek demokrasi - devrim güçlerini bağımsız bir taraf olarak güçlendireceğini savunuyorlar.

Şunu belirtiyim: savaş süresince güçlendiği iddia edilen Kürt hareketi, bu savaş süresince ve özellikle 82’den itibaren, sonuçları bu gün açıkça görülemeyen ciddi darbeler yemiştir. En basit ifadesi ile bu gün Güney Kürdistan’da çâş sayısı durduğu yerde 200 bin’e yükselmiştir!! Kürdistanlı güçler durduğu yerde savaşa taraf kılınmışlardır. Ve savaşa taraf kılınmanın faturası aynı zamanda Kürt sorununa taraf olan güçlere de ödetilmektedir. Kürt hareketinin dostları zor duruma sokulmaktadır.

Kanım şu, devrimci barış doğası gereği, faşizme ve savaşa karşı tek devrimci panzehir. Devrimci barış, Saddam’a hizmet değil, tersine, halkların kardeşliği temelinde onu haklamanın, Kürdistanlı güçleri haksız bir savaşa taraf kılarak kurban etmemenin tek yoludur. Kürt sorununun devrimci çözümü için, Kürdistan devrimci hareketinin kendi bağımsız yolunu açmasının biricik alternatifidir. □

XOŞÎN

“Aştiya şoreşgeri!”

Şerê ne heq û pirsê Kurd

Şerê İran û Iraq ket sala xwe ya 8 emîn. Ev şerê neheq, ku dijî berjewendî û biratiya gelê navçe ye, ji keynî dîniya jenosîd û kindariya tohildanê tiştê neaniye. Bilançoya vê dîniyê jî di meydanê de ye.

Aliyek girîng ya vê pirsê jî ev e; ev şerê ku ji alî İran û Iraq ve li Kurdistanê tê domandin faturaya vê dîniyê jî Kurdistanîyan tê standin.

Di destpêkê de, ev şer ji bo têkbirina şoreşa İranê û peşketina wê ya demokratîk hat vexistin. Her wisa ev şer bû fersendekî ku emperyalîzm li seranserê navçe serdestiya xwe nûtir bike û midaxaleya pirsên navçe bike...

Bi gotinek kurt ve, maneya Rojhilatanavî û taybetî Kurdistanê di bingehê xwe de petrol e. Ji alî emperyalîzm ve karanîna petrol û dewlemendiyê ji berdewamiya statuyên paşverû (hebûnên terorist) re girêdayî ye, ji bo vê yekê, (yanê ji bo berdewamiya statuyê) rêya şikênandina peşketina şoreşgerî, bi derxistina şer di navbera gelên herêm û bi vê re kolandina goristana hêzên şoreşger kirinê emperyalîzm e.

Domkirina şerê, heya îro, daxwaza emperyalîzm û paşverûtiya herêm a no-kera emperyalîzmê ye. Ji vê rewşê (şerê) zedetir gelên herêm û şoreşgerê wan û pirsê Kurd û aligirê wî yên hêzên netewî zirar (xisar) dibinin.

Emperyalîzm agirê şerê di navbera gelên herêm de xurt dike. Bi vî awayî jî hatinê petrol yên her du alî jî bi kirîna çekên şer ve dîsa xesb dike. Bi vî awayî eyara gelê herêm du car digurîne û emperyalîzm li ser herêm serdestiya xwe xurttir dike. Bi vî re jî şoreşgerên herêm û tevgera Kurd jî di navbera kevîrên desdarê de dihêre.

Mirov dikare, gelek sedemên vê şerê ku bi şiklî didin pêş bijmêre. Lê yek jê sedemên bingehîn; eve ku pirsê Kurd û peşketina wê, di nav gerava şerê de bê fetisandin e.

Rejîma Saddam di pêvajoya îro ku şerê cephe hatiye kilitbûn bi manevrayên xwe ve, qada şer bi zanabûn firehtir dike. Ji bo ku hêzên emperyalîst bi hesanî bikarin bikevin herêm. Bi taybetî manevreyên xwe li xaliç ve ji bo midaxaleya emperyalîzm rêy vedike.

Min li jor di vê merhaleyê de behsa kilitbûna şerê kir. Şer hêrişên haywî ya Iraqê û gullebarana topeş İranê ve bi taybetî li ser wêrankirina Kurdistanê Iraqê ifadeye xwe wergirtiye. İran hêzên xwe leşkerî derbasê navçeyên li bin desthilatiya pêşmerge, kiriye.

Bi derbas bûna hêzên leşkerî yên İranê navçeyên bin desthilatiya pêşmerge li Kurdistanê Iraqê, bi xwe re tehdîda wêranbûna Kurdistanê û kişandina qada şer li Kurdistanê jî aniye.

(Be guman midaxaleya Tirkîyê jî di rojevê de ye.) □

Di gel van, merheleya şer bi stratejiya qirkirin û qetlîamên Saddam li Kurdistanê Iraqê gihandîya pratîka îro. Bi vî awayî jiyana civakî û aborî ya Kurdistanê bi hemû hebûnên xwe ve hatiye felccerkin û li ber şipane ya tunebûnê de ye.

Di vê çarçevê de tevgera Kurdî xistine aligirê şerê. İran û Iraq dixwazin tevgerê bikşînin alî xwe.

Di vê rewşê de tevgera Kurd ji bo ku bi karibe ji bin pirsên giran û tehdîdan derkeve; divê, drûsmên “Aştiya Şoreşgerî”, “Rawestandina şerê neheq” ji xwe re bike prensib, li gor vî pewistiya pratîk pêkbîne.

Bila neyê ji bîr kirin; tevgera Kurdî beriya vê şerê neheq jî hebû, lê divê bersiva hebûna xwe piştê vê şerê neheq jî bidî. Ji ber ku ev şer xizmeta çareserkirina (helkirina) pirsê Kurd nake, herwisa roj bi roj rêya alternatîfek demokratîk û şoreşgerî jî teng dike.

“Aştiya Şoreşgerî” bi dijmin re li hev hatin nîne. Helbet em li ber dijmin hebûn û mafên xwe li ser bingeha têkoşîna şoreşgerî biparêzin û pêşxînin.

Dixwazim, li ser du dîtinên ku nav tevgera Kurd hene bisekinim;

Dîtina yekemîn ev e; dibejin ev şer xizmeta pirsê Kurd dike, tevgera netewî jî vê şerê îstîfadê dike û bi sekinandina şer ve Saddam dikare, bi hemû hêzên xwe êrişê bine ser Kurdan û Kurdan imha bike.

Dîtina duyemîn jî, “dîtina yekemîn teorîya aligiriya şerê neheq e.” û şîara “aştiya şoreşgerî” xizmeta helkirina pirsê Kurd û têkoşîna şoreşgeriya gelên herêm dike. Aştiya giştî jî dibe sedema liwandina gel û bingeha hêzên şoreşê û demokrasiyê firehtir dike.

Êdî vekirî ye, ew dîtina ku dibêje “di nav şerê de tevgera Kurd bi hêz bûye” xelete. Di nav vê şerê de bi taybetî piştî 82’an tevgera Kurd derbên mezin xwarîye. Lê ev tişt niha vekirî xuya nake. Nimuneyek basît. Îro li Kurdistanê hejmara cehşan gihîştîye 200 hezarî... Ev encama vê şerê ye. Hêzên Kurdistanî bi daxwazên xwe ne bûne terefdarê şer, lê ew xistine vê rewşê. Divê neyê ji bîrkirin. Ji hêzên şoreşgerî yên Kurd fatureya vê teref bûnê tê standin.

Bi bavariya min, tenê Aştiya Şoreşgerî bi naveroka xwe alternatîfek şoreşgerî li dijî Faşîzma û Şerê ye. Aştiya şoreşgerî ne li xizmeta Saddam e. Berevajî (tersine) li ser bingeha biratiya gelan rêya ru-xandina Saddam û nehiştina windabûna hêzên Kurdistanî li nav şerê neheq e.

Çareserkirina pirsê Kurdistanê bi awakî şoreşgerî, vekirina pêşîya tewrê serbixwe ya tevgera şoreşgerî ya Kurdistanê bi Aştiya şoreşgerî ve girêdayî ye. □

Rızgar ve Ziryan

Dr. Ziryan; "Avrupa'daki doktorlar eğer savaşım alanına gelemiyorlarsa, en azından bu alana yardım etmeli ve bir dayanışma kampanyası örgütlemelidirler"

Dr. Rızgar; "Avrupa'daki doktorlara Kürdistan'daki yaşanan gerçeklik karşısında ettikleri Hipokrat yeminini hatırlatmakla yetiniyorum!"

HATE'DE DOKTOR ZIRYAN İLE

Hate'deyiz. Bölge YNK peşmergelerin kontrolünde. Hate'de bir hastahane var: Devrim Hastahanesi. Bu hastahane bizim bildiğimiz türden değil.

Bir arı yuvasını andıran, yaralı ve hastalardan geçilmeyen bu hastahane bir paradoksu var: Olanaklar çok sınırlı ve ilkel... Ama, yapılan iş çok büyük. Bunu gözlerimle gördüm. Örneğin Akubani Sero operasyonunda, biri ciğerinden, biri midisinden, diğeri de baldırından yara alan I-KDP peşmergesi, Aku'da bu hastahanedeydi ve sağlığını hızla kazanmaktaydı.

Bu hastahane Musul Üniversitesi, Tıp Fakültesi mezunu bir doktor var; adı doktor Ziryan. Doktor Ziryan 7 senedir, 1980'den beri devrimin saflarında, lokman hekim varı şifa dağıtırken, bir yandan da ayrıca Saddam rejimine karşı elinde silahıyla döğüşüyor...

İşte Doktor Ziryan ile kısa söyleşimiz;

Bize kendinden biraz söz edebilir misin?
 Musul Üniversitesi, Tıp Fakültesi mezunuyum. 7 seneden beri, devrimin saflarında doktor peşmergemin.

Bölgedeki en yaygın hastalıklar nelerdir?
 Tifo, Malarya, İshal, cilt hastalıkları, iltihap, mide hastalıkları, disk kaymaları ve bombardımanlardan ötürü yanık ve yaralanmalar.

Bize hastalıklar hakkında istatistiksel bir döküm verebilir misin?
 Günde 50 dolayında hastam oluyor. Hastalıklar daha önceden belirttiğim gibi çok çeşitli. Ama, hastalarımın çoğu savaş kurbanları. Örneğin 50 hastamdan %40'ı çocuk, %10'u yaşlı, %20 si kadın ve %30'u peşmergedir.

Kimyasal bombardımanların halk sağlığı üzerindeki sonuçları nelerdir?
 Bir çok çeşit kimyevi bomba kullanıyorlar. Bunların hepsinin sonuçları da şüphesiz çeşitli oluyor. Ama en tehlikeli olanı Hardal gazlı olanıdır. Hardel üç sonuca yol

açıyor: 1-Eğer yakına düşerse hemen öldürüyor. 2-Öldürmezse yakıyor ve bu yanıklar süratle iltihaplanıp, tüm vücuda yayılıyor. 3-Ayrıca göz, burun ve solunum organlarında vücudun dengesini bozan sonuçlara yol açıyor.

Sınırlı olanaklarınızla, bu güç ve onurlu işinizin üstesinden gelebiliyor musunuz? Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

İnanırmısınız, araç-gereç ve olanaklar açısından 19. yüzyılın düzeyindeyiz. Fakat, buna rağmen olanaklarımızı insan üstü bir çabayla zorlayarak olumlu sonuçlara ulaştırıyoruz. Buna mecburuz. Çünkü başka yol yok! Keşke olanaklarımız olsaydı...

Bilmem bu durumda, yurtdışındaki doktorlara bir mesaj iletmek ister misiniz?

Kürdistan'ın her şey gibi, doktorlarına da gereksinimi vardır. Yurt dışındakiler bunu düşünmelidirler. Eğer savaş alanlarına gelmiyorlarsa, en azından bu alana yardım etmeli ve bir dayanışma kampanyası örgütlemelidirler.

Güney Kürdistan'daki mücadelenin geleceğini nasıl görüyorsunuz?
 Gelecek elbette bizimdir! Çünkü biz onun için döğüşüyoruz.

Kanımcı fosforik, napalm, ankudi ve kimyevi bombalarla Kürdistan'ı yakıp-yıkarak Saddam'ın soykırımının bir geleceği yoktur. Zaten O, bu geleceksizlikten ya da gelecek korkusundan bu denli kudurmaktadır.

Kürdistan'ın bütünü hakkında ne düşünüyorsunuz?

Çok kısa bir cevap vereyim: Dört parçasında özgürlüğünü kazanarak, bağımsız-birleşik Kürdistanı oluşturmaları tarihi bir kaçınılmazlıktır.

Bu gelişimi hiç bir güç engelleyemeyecek ve tarih bağımsız-birleşik Kürdistan'a tanık olacaktır. İster Türkiye, ister Irak, ister Suriye, ister İran'da olsun Kürdistan'ın kavagası takdir ve hepimizindir.

Teşekkür ederim doktor
 Ben de size teşekkür ederim...

İKİNCİ DEVRİMİN İLK DOKTORU

Güney Kürdistan Devriminin toplumsal örgütlenme alanlarından biri de, kuşkusuz yaşamsal bir öneme sahip olan, sağlık cephesi... Bu cephenin en ön safında 2. devrimin ilk doktoru olma onuruyla, 1978'den beri Doktor Rızgar bulunuyor.

Evet doktor Dızgar, 2. devrimin ilk doktoru ve IKDP'nin denetimi altındaki kurtarılmış bölgedeki 5 doktordan biri... Evet, evet yanlış okumadınız şu anda, tüm sağlık sorunlarıyla boğuşan doktor sayısı 5... (Yurt dışında kaç Kürt doktoru var acaba?)

Dr. Rızgar 8 sene Dıhok ve Musul bölgelerinde çalışmış. Bir kitap yazmış (Sağlık El Kitabı), ayrıca da sağlık istatistikleri düzenlemiş. Binlerce can kurtarmış ve özgürlük için döğüşmüş, döğüşmekte...

Kendisine sorduk:

"Bize kısaca Güney Kürdistan'daki sağlık sorununun çerçevesini çizer misiniz?"

Öncelikle devrim öncesinde Güney Kürdistan'daki sağlık örgütlenmesi ve hizmetleri bugünkü düzeyden çok geriydi. Devrimin sağlık örgütlenmesi, şu andaki tüm geriliğine rağmen, Baas'ın geçmişte Kürdistan'a sunduğundan, inanın çok ileridir.

Güney Kürdistan'da sağlık sorunlarının en ağır olduğu alan, sınır şerididir. Bunun nedeni kanımcı, yoksulluk ve sosyo - ekonomik geri bırakılmışlıktır.

1982/83 yıllarındaki istatistik çalışmalarıma göre, günde ortalama 25 ila 30 hastalık vakası vardır. Bunların 6 ila 10'u mide ve bağırsaklarından, 5 ila 7'si böbrek ve iltihabi hastalıklardan, kalanı ise çeşitli hastalıklardan muzdariptir.

Yaş ortalamasının 50/60 olduğu Güney Kürdistan'da, doğan her 3 çocuktan biri ölür!!

Savaş'a gelince: 1984'te yaptığım döküme göre, günde toplam ve çeşitli nedenlerden 12 kişi yaralanmaktadır.

İşte kısa bir döküm.

Kadro ve teçhizat açısından sorunlarınız nedir?

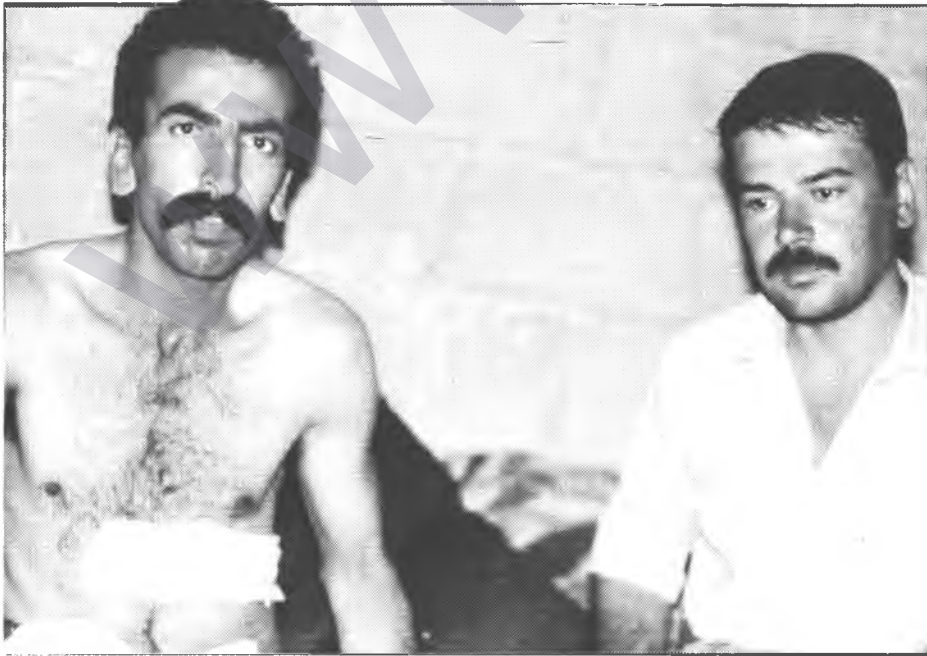
Çok kısa bir cevap vermem gerekseydi, "herşey" derdim ve en doğrusu da bu olurdu.

1978'de kurtarılmış alanda 1 doktor ve 9 sağlık görevlisi (sihiye) vardı. Şimdi, 5 doktor ve 100'ü aşkın sihiyemiz var. Doğaldır ki doktor kadromuz talep karşısında çok yetersizdir. Kanımcı şu an Zaho, Amadiye, Akra, Şeyh Vasan, Dıhok, Felekan bölgelerine en azından 3'er tane olmak üzere, toplam 18 doktor gerek.

Teçhizat konusuna gelince: elimizde ki araçlar çok ilkel. Hatta inanır mısınız büyük bir çoğunluğu peşmergenin düşmandan ele geçirdikleri...

Şu an bir ameliyat odasına, X-Ray röntgen filimlerine ve antibiyotiklere acil gereksinimimiz var.

Güney Kürdistan'da son aylarda kullanılan kimyasal bombaların sağlık açısından

Dr. Ziryan, Akubani Sero eyleminde yaralanan bir peşmerge ile

Foto: ANK

DOKTORÊN PEŞMERGE LI NAVÇEYÊN RIZGARKIRI

Rizgar û Zîryan

Foto: ANK

LI HATÊ BÎ DOKTOR ZÎRYAN RE

Em li Hatê ne. Hatê li bin desthilatiya pêşmergeyên YNK'ê de ye. Li vê derê nexweşxaneke tenê heye. Navê wê "Nexweşxana Şoreşê" ye. Ew, ne weke wan nexweşxanên, ku em pê dizanin, weke kulmêseke hingivîn, welê ji birîndar û nexweşan tiji bûye. Vê nexweşxana ha tiştêkî pirr girîng heye:

Gengaziyên (îmkanên) wê pirr kêr in û her weha pirr ji kevnare ne. Lê, karên ku tên kirin ji pirr girîng û bê hempa nin. Min ev tiştên he bi çavên serê xwe dîtîn. Weke: Êrişî Akubanî Sero de, pêşmergekî PDK ji kezeba xwe ve, yekî din ji ûrê xwe ve û yek jî, ji kemaxên xwe ve birîndar bibûn. Roj bi roj jî, rewşa wana ber bi başiya xwe ve diçû.

Li vê nexweşxanê, doktoreke li Zanîstgeha Musilê, dibistana doktoriyê teva kirî dimênê. Navê wî Zîryan e.

Dr. Zîryan, ji sala 1980 an û pê ve eve 7 sal

Dr. Zîryan: "Doktorên Kurd li Ewropa, ger nikarin werin meydana şer jî, ji kêmahî vê pêwîste alîkariya vê meydanê bikin!"

Dr. Rizgar; "Ez dixwazim sonda *Hîpokrat* bînim bîra doktorên Kurd li derwayî welêt!"

in di nava rêzên şoreşê de ye. Ev bi awayê dermankirina Loqman Hekim kesan derman dike û aliyê din ve jî, destê xwe avêtiye darê tîfîngê li diji bandêra (rejîma) Saddam şer dike.

Em hevpeyvîneke kurtî ya ku me bi Dr. Zîryan re çêkirî pêşkêşî we dikin:

Ji kerema xwe, tu dikarî çend gotinan li ser xwe bo me bêjî?

Min li Zanîstgeha Musilê, Dibistana Doktoriyê teva kiriye. Û eve 7 sal in jî weke doktoreke pêşmerge di nava rêzên şoreşê de kar dikim.

Kîjan nexweşî yên herî bi nav û deng li vê herêmê tên xuyakirin?

Tîfo, malarya, zîkçûyîn (zîkêşî), nexweşiyên çerm û ûr, piştîketin û her wiha jî, ji bombebarandina jî şewitandin û birîndarî.

Tu dikarî li ser van nexweşiyên îstatîstîkê bidî?

Rojê nêzîkê 50 nexweşên min çêdibin. Her wekî, ku min da xuyakirin, nexweşî jî cûrbecûr in. Lê, bêhtirên ji nexweşên min jî kesên ku qurbanên (goriyên) şerr bûne. Weke: Ji 50 nexweşên min, ji %40 zarok, %10 kal, %20 pîrek û %30 jî pêşmerge ne.

Li ser cansaxlemiya gel bombebarandinên kîmyevî û encamên wê çi ne?

Bi gelek cûrbecûran ve bombebarandinan bi kartînin. Û encamên wan tevekan jî bê guman e cûre cûre ne. Lê, ya herî bi tirs(xeter) jî ya gaz a "Hardel" e. Hardel, 3 encamên xwe dide: 1-Ger ev bomba gazê li nêzîkê mirovan bikevî, mirov di cîh de dikujê, 2-Ger nekujê jî, wê mirov bişewitîne. Ev şevata he jî zû edab digirin û ev jî li tevahiya laş belav dibe. 3-Ji xeynî vê jî, xirabûneke li çav û poz û organên nefesê çêdibe, ku encamên xwe jî pir ne baş in!

Çendî gengaziyên we pirr kêr in jî, lê li ser wê de jî, hûn vî karê xwe yê zor û bi rûmet pêktînin. Ji me re di vî aliyê de, hûn dikarin çend gotinan bêjin?

Çiqas jî te re bêjim tu wê bawer nekî, lê bi rastî jî, ji aliyê pergalên (cîhaz û aletên) xwe ve em di rewşa (sewîya) sed saliya 19. an de ne. Bes, disa jî, em tev gengaziyên xwe bi kar tînin û karekî ji teqata mirovan bêhtir dikin da ku bigêhin encamên baş. Em mecburê ve yekê ne. Ji ber, ku ji vê pê ve tu rêya me ya din tune ye!

Xweziya gengaziyên me hebana.

Nizanim, lê gelo di vê rewşê de tu dixwazî ji doktorên ji derwayî welat re gotineke (mesajê) bêjî?

Kurdistan, weke tevek tiştên din, bê guman mihtacê doktorên xwe ye jî. Yên derwa pêwîste li ser vê yekê bîponijîn... Ger nekarin werin meydana (qada) şerr jî, ji kêmahî ve, pêwîste alîkariya vê meydanê bikin. Pêwîste ku ew qampanyekî ji bo piştgirî yê pêk bînin.

Tu duwaroja (pêşeroja) têkoşîna Kurdistanê Başûr çava dibînî?

Bê guman e duwaroj ya me ye! Ji ber ku em ji bo wê şerr dikin.

Saddam bi bombên fosforîk, bombên kîmyevî û napalm Kurdistanê dişewitîne. Û wêran dike. Li gorê dîtina min, duwaroja wî û her weha ya vê nîjadperestiyê tune ye! Ji bo vê çendê ye jî, ku ev jî ber vê bê duwarojiyê û yan jî ji tîrsa duwarojî ewqas har dibe!

Li ser tevahiya Kurdistanê tu çi diponijî?

Ezê bersiveke pirr kin bidim. Her çar parçe jî we bigêhin azadiya xwe û wê Kurdistanê Serxwebûyî, yekbûyî bête awakirin. Eva şertekî dîrokî ye, tu hêz nikarê vê pêşketinê bi sekinîne. Û dîrok wê bibe şahîdê Kurdistanê Serxwebûyî û Yekbûyî. Çi li Tirkîyê, çi li Iraqê, çi li Suriyê û li Îranê jî bi şerê Kurdistanê yek e û şerê yê me tevekan e!

Doktor, ez gelekî spasîya te dikim.

Ez jî spas dikim.

DOKTORÊ PÊŞÎ YA ŞOREŞA DUYEMÎN

Bê guman, di nav rêxistinên civakî ya şoreşa Kurdistanê Başûr de seheya bijîşkî yek jê girîngtirîn rêxistinê ye. Di nav vê seheyê de Doktor Rizgar jî, ji 1978 an ve bi xebatên xwe ve di rêzên pêşî de cîh girtiye.

Belê, Doktor Rizgar doktorê pêşî ya şoreşa duyemîn e. Û yek ji wan 5 doktorên, ku di navçeyên rizgarkirî yên bindesthilatiya PDK-I de dixebitin e. Belê hûn çewt naxwînin, îro di seheya bijîşkî de tenê 5 doktor hene... (*Gelo li derwayî welat çend doktor hene?*)

Dr. Rizgar 8 salan li herema Dihok û Musil xebitiye. Pirtûkek (kitêbek) nivîsi ye. Wekê din, îstatîstîka bijîşkî jî çêkiriye. Bi hezaran can xilaskirîye û ji bo azadiyê tédikoşe...

Me jê pirsîyar kir:

Dikarî ji me re çerçevê pirsên bijîşkî (sihhî) ya Kurdistanê Başûr bidî xuyakirin?

Beriya şoreşê xizmeta bijîşkî (sihhî) li gor rewşa îro gelek li paş bû. Bawer kin, îro xizmetên bijîşkî ya şoreşê bi hemû kêmasiyên xwe ve ji ya BAAS îyan baştir e.

Li Kurdistanê Başûr pirsên bijîşkî yên giran li herêmên nêzîkî sînor peyda dibin. Bi bawerîya min, sedema vê jî, ji feqîrî û paş ve mayîna civakî-aborî ya vê herêmê tê.

Li gor hijmartina (îstatîstîka) min a 1982-83 an her roj nêzîkê 25-30 bûyerên nexweşiyê çêdibin. Ji van jî, ji 6 heya 10 an nexweşiyên ûr û roví, ji 5 heya 7 an nexweşiyên gurçîk û înfeksiyon, yên din jî nexweşiyên dîtir in.

Li Kurdistanê Başûr jiyana mirovan encax 50-60 sal e. Kurdistanê ji her 3 zarokan yek di navbera 0 û 1 sala xwe

de dimirê.

Emê bîr ser şerê; li gor hejmartina min a 1984 an her roj nêzîkê 12 kes ji ber sedemên cûrbecûr birîndar dibin. Bi kurtî li gor van hejmaran mirov dikare dîtinekê li ser rewşa me bistîne.

Ji alî qadro û cîhaz (alet)ên tibbî ve rewşa we çava ye, îhtiyacên we çi ne?

Ger min bersivekî kurt bidaya; dê min bigota, "her tişt" ev jî dibû bersivekî herf rast.

Di 1978 an de navçeyên rizgarkirî de doktorêk û 9 xebatkarê sihhî hebûn. Îro 5 doktor û bêhtirî 100 xebatkarê sihhî hene. Helbet hejmarê doktoran li gor daxwazî û pêwîstî gelek kêr e. Îro îhtiyaca herêmên Zaxo, Amediye, Akre, Şêxan, Dihok û Felekan bi kêmasî 18 doktor e. Ango, her yek ji van herman mihtaca 3 doktoran e.

Emê bîr ser pêwîstiya cîhaz (alet); cîhazên ku di destê me de ne pir kevn in. Gelek ji wana pêşmerge di şerê de ji dijmin distînin. Îro ji me re odayek emeliyatê, filmên rontgenê (x ray) û antibiyotîkê gereke.

Li mehên dawî li Kurdistanê Başûr bombebyên kîmyevî hatine bikaranîn tesîrên wî çi ne?

Pêwîst nake mirov bibêje. Rejîma Saddam beriya her tiştî gunehekî însanî dike. Helbet li ser gel birînen giran vedike. Lê dîsa me tedbîrên sihhî standiye. Wefîfeyên xwe pêktînin.

Berêz Dr. Rizgar, daxwazek we heye, bi rêya Kurdistan Press bibêjin?

Beriya her tiştî sipasê we dikim. Di xebatên we de serkeftin dixwazim. Û yek jî, ez dixwazim sonda hîpokrat bînim bîra doktorên Kurd yên li derwayî welat.

Kirve KALENDER

هۆیارا استن به را مبهسەر
هیرته کانی کیمیاوی و میکروبی

یە کیمی قوتابیان دلاوانی دیموکراتی کوردستان-عیراق
مە کتەبێ سکر تارێت-بەشی سوپایی

١٩٨٧/٦/٤

Pirtûka destê ya, xwe parastina li hember çêkên kîmyevî û mikrobîk

"Vurdukça kızgın dem umut asla y

■ Halen Metris Cezaevinde tutuklu bulunan İdam mahkumu Halil Güçlü'nün

SEÇİM BİLDİRGESİ

Sevgili Halkım,
Yurtseverler, demokratlar, sosyalistler,
Sizlerden yüzlerce kilometre uzaklarda siyasal içerikli bir davadan dolayı İstanbul metropolündeki Metris Cezaevi'nde tutuklu olarak bulunuyorum. Ülkeme yani kadim Kürdistan'a karşı yüreğimin ta derinliklerinden ve kanımın dolaşımında bulunduğu tüm damarlarımda beslediğim, vazgeçilmesi mümkün olmayan hasretin sınırsız mesajlarını size göndermek istiyorum. Ama bu benim için yeterli olabilir mi? Hayır. Çünkü, özgürlüğü ve bağımsızlığı uğrunda bütün hayatımı adadığım Kürdistan toprağında yüce bir sevdanın filizlenen mesajlarıyla örüyorum düşüncelerimi. Ve karşınıza sesimle ve soluğumla sıkılmış bir yumruk gibi çıkmak istiyorum.

Zulmün ve zorbalığın, baskı ve katliamların cenderesinden bütün tarihi kanla biçimlenen ülkemi hangi koşullarda olursam olayım savunma ve koruma bilincimi büyük bir kıvançla taşıyorum. Dünyaya şöyle bir bakın. Hangi halk böylesine bir zulüm yaşadığı, hangi halk bunca acıları yaşamının en küçük birimlerinde duydu?

Peki bu neden böyle, neden dünyanın öteki ulusları kendi bağımsızlıklarını yaşayabiliyorlar da, mazlum Kürt halkı yaşayamıyor? Bizim insanca ve uygarca yaşamımıza engel olanlar kimlerdir? Bizi köleleştiren güçler ve ya devletler hangileridir? Ve zulmün devamını sürekli kılmalarının esas nedeni nerede durmaktadır? İşte, bu kısa bildirimde sizlere bütün bunları kısa da olsa anlatmayı bir görev olarak biliyorum.

İşte, bir ay sonra Türkiye ve Türkiye'nin siyasi sınırları içinde hapsedilen resmi ideolojinin deyimi ile "Doğu ve Güneydoğu Anadolu" olarak nitelenen Kuzey Kürdistan'da Milletvekili Erken Genel Seçimi var. T.C'nin resmi ve siyasi devlet politikaları içinde hareket etmeyi önüne koymuş tüm sömürgeci burjuva partileri ve bu çerçevede hareket eden bazı "Bağımsız" adaylar her seçim döneminde olduğu gibi bu dönemde de bölgeye gelecekler, sizlerden oy isteyecekler ve arada da çeşitli vaatlerde bulunup, ikinci seçim dönemine kadar bir daha da gelmeyecekler. Bütün bu gerçeklere yabancı değilsiniz. Ve siz çok iyi biliyorsunuz ki, bu partiler ülkemizin sorunlarına hiç bir zaman çözüm getiremezler. Bize gelip propaganda yapmalarının tek nedeni de ülkemizi bir oy deposu olarak görmelerindedir. Sömürgeci Türk burjuva partileri kendi aralarındaki rekabet ve çekişmeye biz Kürt halkını da alet etmektedirler. Hayır, bin kere hayır! Biz bu sömürgeci partilerin yalana dayalı propaganda tuzaklarına düşmemeliyiz. Ve düşmeyeceğiz de. Onların etki alanında güçlerimizi, enerji ve potansiyellerimizi tüketmemeliyiz, tüketmeyeceğiz de. Bizler gerçeğe, somut Kürdistan gerçeğine dönmeliyiz. Bu olguyu üretmeli, ulusal ve toplumsal bilincimizle bu somut, tarihsel gerçeği tüm çıplaklığıyla kavramalıyız. Artık, dünyadaki tüm mazlum uluslar özgürlüklerini büyük oranda kazanabildiler. Kendi kaderlerini kendi ellerine alarak sömürüye karşı, zulme ve tahakküme karşı ulusal ve toplumsal dinamiklerini harekete geçirerek özgür-

leşme ve çağdaş anlamda uygarlaşma sürecini yaşamaya başladılar. Peki bizler neden ulusal - demokratik haklarımıza sahip çıkmak için harekete geçmiyoruz. On yıllardır bütün ulusal - demokratik haklarımızı gaspeden, bizlere insanca yaşamı değil, kölece bir yaşamı reva gören sömürgecilere karşı neden baş kaldırmıyoruz? Evet, şu bir gerçek: Orta-Doğu genelinde tüm ulusal - demokratik hakları gaspedilen, Kürt halkının ulusal kurtuluş cephesini tarihsel, toplumsal ve siyasal sürecin öz dinamikleri içinde organize ederek, Kürdistan ülkesini kucaklayan merkezi bir örgütlenmeden henüz yoksunuz. fakat bu olumsuzlukların üstesinden gelmek imkansız değildir. Ülkemiz dinamikleri böyle bir gücü yaratmaları müktedirdir. Bu sürece katkıda bulunmak için hepimizin yerine getirmesi gereken bir takım görevlerimiz vardır.

Ben, ulusal bilinçten kaynaklanan bir sorumlulukla sizlerin karşısına çıkıyor, sizlerin sesi olmak istiyorum. Ülkemizdeki tüm sömürgeci ve anti - demokratik uygulamaları teşhir etmek, sömürgeci parlamentoların ülkemiz Kürdistan'daki fonksiyonlarını teşhir etmek ve burjuva politikalarına karşı yurtsever, demokrat bir alternatif politikayı sunmak için Urfa 1. Bölgeden bağımsız milletvekili adayı oldum. Amacım sizlerin oylarıyla T.C'nin sömürgeci parlamentosunda milletvekili olarak rol yapmaya ve fonksiyon üretmeye çalışmak değildir. Amacım, sizlere kadim Kürdistan'a yapılan insanlık dışı uygulamaları Türkiye ve dünya kamuoyunun gözleri önüne sermek, ülkeme yönelen ve programlanan sömürgeci burjuva uygulamaları gücüm yetince deşifre etmektir.

Hiç kuşukum yok; Sevgili Kürdistan Halkı, tüm demokratlar, yurtseverler ve sosyalistler, benim bu yurtsever içerikli eylemimde, beni yalnız bırakmayacaklardır. T.C tarihi boyunca katliamlar ve askeri nitelikli zor olgusuna dayalı uygulamalar karşısında, susmayı bir şerefsizlik ve alçaklık olarak kabul etmiş olan Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesine katkıda bulunmak yurtsever olmanın vazgeçilmez bir önkoşuludur. Adaylığım süresince bu katkıyı kendi çapımda sağlayabileceğime inanıyorum.

Açıktır ki, sömürgeci Türk parlamentosu halkının uygarca yaşamı için bir çabamın içinde değil. Bu parlamento Türkiye'deki büyük sanayiye, büyük fabrikalara ve büyük üretim merkezlerine sahip olan burjuvazinin parlamentosudur. Ve yine bu parlamento, Türkiye'nin siyasi sınırları içinde yaşamakta olan Kürt halkının varlığını red ediyor, "Türkiye'de Kürt yok Türk vardır" yalana dayalı resmi politikayı sürdürmeye çalışıyor. Buraya giren parlamenterler de böyle bir politikayı kabullendikleri oranda milletvekili yapılabilmektedirler. Siz Cumhuriyet tarihi boyunca TBMM'de "Kürt halkı vardır, Türk halkının kendi dili olan kürçe ile eğitim yapılmalıdır, kendi kültürü, dili ve folkloruyla yaşamalı, radyo ve TV'de Kürt müziği çalınmalıdır ve benzeri" diyen bir milletvekiline rastladınız mı? Ya da TC başkanları seçim çalışmalarını için geldikleri alanda "Türkiye'de Türk halkından başka Kürt halkı da vardır ve bu halkın yaşam standartlarının yükseltilmesi için şu şu tedbirleri aldık, şu programları uygulayacağız vb." diye bir demec verdiler mi? Böyle bir konum içine girdiler mi? Girmezler... Bunu yapamazlar, ama sizlerden boş vaatlerle oy isterler.

Sömürgeci burjuva partileri TC'nin çıkarları için, sömürgeciliğin Kürdistan'daki devamı için politika yapıyorlar ve yine bunlar

resmi devlet ideolojisi olan Kemalizmin politikalarının tüm birimlerinde temel bir perspektif olarak benimsenmiş durumdadırlar. Böyle bir politika onların geleneksel politikasıdır, yalana dayalı bir politikanın dışına çıkılmaz, bu politika korunur, geliştirilir, eksiklikleri varsa giderilir ve gerek seçim gerekse referandum faaliyetlerinde Kürt halkını küçümseyici, Kürt halkının objektif varlığını açığa çıkarmayı bu sömürgeci politikanın çerçevesi içinde hareket ederler.

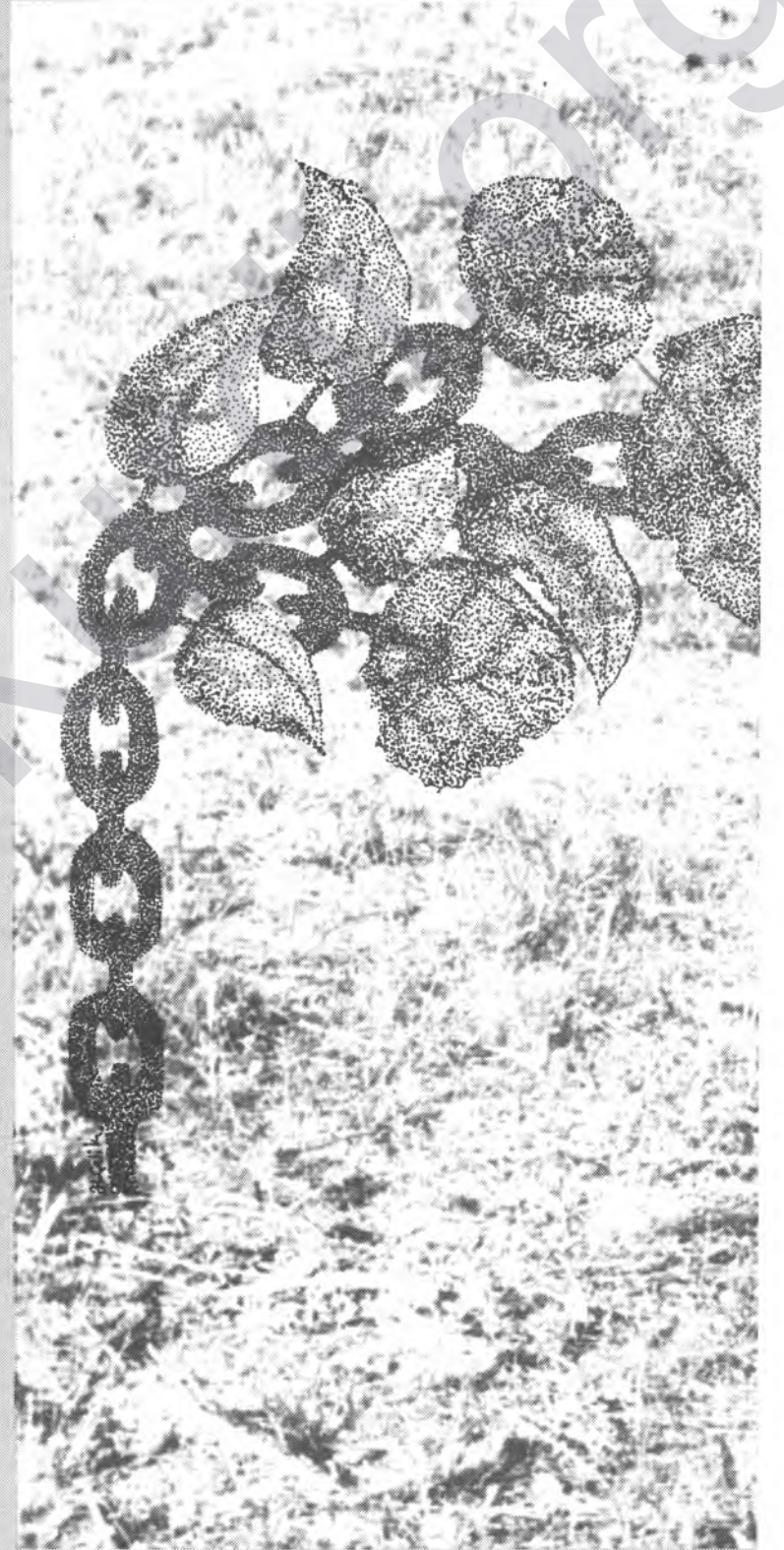
Öte yandan, Kıbrıs Türk Toplumunu için uluslararası planda ulusal haklar talep eden, Bulgaristan'daki Türkler için harekete geçmeyi ulusal bir görev ve onur meselesi haline getiren T.C, baskı ve şiddeti Kürtler üzerinde uygularken çifte standartlı bir politikanın içinde icrai sanat eylemektedir. Kürtlerin dilini, kültürünü tüm ulusal nitelikli değerlerini yasaklıyor. Kürtçe yerleşim birimlerinin ve insanların isimlerini değiştiriyor, Kürt halkının ulusal onurunu hiçe sayarak ayaklar altına alabiliyor. Peki bütün bunların karşısında susacak mıyız? Bütün bunların karşısında hareketsiz mi kalacağız. Asla.

İşte ben, bu inançla hareket etmeyi önüne koydum. Sömürgeci uygulamalara karşı ulusal ve toplumsal değerlerimize sahip çıkmak amacıyla yola çıktık. Sahip olduğumuz ulusal demokratik bilinç bu görevi yerine getirmemi zorunlu kılıyor. Eylemsiz bir aydın olarak kaldığım sürece mücadeleye bir katkıda bulunamazdım.

Ulusal ve toplumsal nitelikli bilincim, ülkemde halkının bütün hayatını tehdit altında tutan ve halkıma kan kusturan bir devlet terörünün teşhirini görev olarak önüme koyuyorum.

Sevgili Halkım,

Hele Orta-Doğu'ya şöyle bir bakın. Her taraf kan-revan içinde. Hele bir de Orta-Doğu'nun orta yerinde duran ülkemiz Kürdistan'a bakın. Organizmanın bütün hücrelerinde, birimlerinde kan ve göz yaşları sızıyor. Acı, zulüm ve katliamlar ile askeri operasyonlar ve yedi yıldan beri İran-İrak sömürgeci devletler arasında haksız savaş ülkemiz Kürdistan'ı da savaş alanı haline getirmiştir. Türkiye Kürdistan'ından başka İran, Irak ve Suriye Kürdistanı sömürgeciliğin imha alanlarında duruyor, Uluslararası

sı sömürge statüsünün sürdürülmesi için Orta-Doğu'nun bugünkü siyasi sınırlarının korunması vazgeçilmez kılıyor. Bu nedenle Kürdistan'da devlet terörü bir baştan bir başa, sömürgeciliğin vahşet politikasının araçlarıyla acımasızca sürdürülüyor.

Bugün özellikle Kürdistan'daki ulusal demokratik direnişler önemli ve ciddi boyutlara ulaşmış durumdadır. Emperyalist sömürgecilerin hammadde kaynağı ve yakıt deposu olarak kullandığı Orta-Doğu'daki siyasi, askeri ve ekonomik dengelerin sarsılması sonucunda kısıktırılan İran-İrak savaşı, sömürgeci devletlerin kendi aralarındaki çatışmaları da yoğunlaştırdı. Bu durum İran ve Irak'taki Kürt Ulusal Demokratik güçlerin mücadelesi açısından daha da uygun bir zemin yarattığı gibi hareketin her zamankinden daha da çok yönlü ve uluslararası bir düzeye sıçradı. Öteden

re hünerli balyoz enilmeyecektir!"

berisi yurtsever güçlerin kendi aralarında süregelen çatışmaların bugün asgari de olsa uzlaşmaya yönelik bazı adımları atmaları sömürgecilerin "halkı halka kırdırma" hesaplarını az da olsa boşa çıkarmaya yöneliktir. İran ve Irak Kürdistan'ında yükselen Kürt Ulusal Demokratik direnişi, Türkiye Kürdistan'ında da kıpırdanmalar ve giderek ciddi gelişmelere neden olmuştur. Bu durum Türk sömürgeci devletinin Kürdistan'da kara operasyonları ve hava saldırılarıyla terörün yoğunlaştırılmasını beraberinde getirmiştir.

Hemen her gün Kürt ulusal kimliğini yok etmeye çalışan TC sömürgecilerine karşı direnen yurtsever insanlarımız hıncı barca öldürülüyor, tutuklanıyor, baskı, işkence ve zulüm görüyorlar. Kürdistan hapishanelerindeki binlerce demokrat, yurtsever ve sosyalist Kürdistanlı insanımız toplama

kamplarında esir muamelesi görmektedirler.

Bunlarla birlikte Kürt halkının hayat standartları, yaşam seviyesi gün be gün düşüyor, açlık ve yoksulluk yaşamımıza egemen olmaya devam ediyor. TC sömürgecilerinin her hükümeti gibi, Özal iktidarı da "Doğu'nun makus talihini yeneceğiz" edebiyatına sarıldı. Bu seçimde bana rakip olarak çıkarılan mafyanın ünlü simlerinden "İnci Baba" bile bu propaganda edebiyatını kullanmayı ihmal etmedi.

Ülkemizde anti-sömürgeci siyasal platform bir alternatif olarak biçim kazanırken sömürgeciler bu gelişmelere bağlı olarak yeni askeri ekonomik tedbirler alıyor, bir yandan da parlayan alevi söndürmek için askeri şiddeti yoğunlaştırıyorlar. Bu tutumlarıyla suyu tükenmiş atalarının Kürdistan'da yaptıkları katliamlara yenilerini ek-

leyerek tam bir siyasi dinazor örneğini vermektedirler.

Ülkemizde uygulanmakta olan askeri tedbirler yeni araç ve gereçlerle güçlendiriliyor, vurucu timler, yüzü gözü boyalı komando birlikleri bölgeye yerleştirilirken bir yandan da "korucu" kisvesi altında, CIA'nın Kontra-Gerilla uygulamasına benzeyen Milis örgütlenmesi gerçekleştiriliyor. Amaç, Kürt halkını birbirine kırdırarak, halkımız içindeki sosyal ve ekonomik nedenlere dayalı yapay çelişkileri öne çıkarmak, feodal gericilikle işbirliği içinde sömürgeci politikayı daha rahat uygulatabilir, ya da uygulanmaları daha da pekiştirmeye çalışacaktır.

Başbakan Özal'ın Urfa'ya gelerek, "GAP'ı siz Doğu ve Güneydoğu'luların makus talihini yenmek için hayata geçiriyoruz" demesinin temelinde yatan sömürgeci zihniyeti biliyoruz. İddia ettikleri gibi GAP, sevgili halkımızın "makus talihini yenmek" için uygulanmaya geçirilmiş değildir. Yalan söylüyorlar hem de gözlerimizin içine baka baka yalan söylüyorlar. Çünkü GAP planı, sömürgeci Türk burjuvazisinin Kürdistan'a ilişkin uzun vadeli sosyal, ekonomik ve siyasi hesaplarının bir ürünüdür. Bu proje ile Kürdistan'da sömürgeci kapitalizmin ihtiyaçlarına cevap verebilecek daha uygun bir ortam ve potansiyel oluşturacaktır. Kapitalizmin sömürgecilere uyguladığı tarım plantasyonları projesi bu girişimin mantığını oluşturmaktadır. GAP'la birlikte Kürdistan'da sömürgeci kapitalizm daha gelişecek, 1950 sonrası dönemde uygulanan "Kürdistan'ı kapitalist etme" programının önemli bir ögesi olarak fonksiyon üretmesi sağlanacaktır. Böylece ülkemizin bu önemli ve değerli parçası Türk kapitalizminin hegemonyası altında daha kolay tutulabilecek, kapitalist rasyoneller içinde bir entegrasyonun sağlanması gerçekleştirilmiş olacaktır.

GAP planı Kürt halkının taleplerini karşılayamaz, zira Kürt Halkı'nın talepleri yalnızca ekonomik değildir. Bundan da önde gelen siyasi özgürlük talebidir. Hiç bir TC hükümetinin Kürt halkının siyasi özgürlük talebini karşılaması mümkün değildir. Çünkü sömürgeci burjuvazi ve işbirlikçilerinin Kürt halkı ile olan çelişkileri uzlaşmaz niteliktedir. İşte, parlamento bu uzlaşmazlığın doğasına uygun olarak fonksiyon ürettiği için, sömürge Kürdistan'ın sömürgeci parlamentolardan hiç bir talebi olamaz.

Kürt halkı gerçek, siyasal tercihlerine yönelmelidir. Bu yön özgürlükten başka bir şey değildir. Özgürlük ise mücadelesiz ve bedelsiz kazanılmaz. Uzun süreli ve azimli bir mücadeleyle elde edilebilir. Ben de yurtsever, demokrat bir insan olarak özgürlük için siz sevgili halkımla bütünleşmenin bilincindeyim. Bu nedenle sizlere hiç bir vatte bulunmuyorum. Zira seçilesem de "Ne mutlu Türküm" diyen ırkçı-şöven bir ideolojiyi esas alan bir parlamentoda fonksiyon üretmen demokrat niteliklerimle bağdaşmaz.

Sevgili Kürt Halkı,
Sömürgeci düzenin sömürgeci partilerle, adaylarına asla oy verme. Parlamento, senin parlamenton, partiler, senin partilerin değildir. TBMM, ülkemizi ve halkımızı köleleştiren sömürgeci devletin yasama organıdır. Bu nedenle Kürt halkıyla bu parlamentoda arasındaki çelişki uzlaşma bir nitelik arz etmektedir. Bu parlamentodan Kürt halkının siyasi çıkarlarına uygun bir tek kararın bile çıkması mümkün değildir.

Hepiniz bildiği gibi, 6 Eylül'de bir "referandum" yapıldı. Kürdistan halkı kondisine sömürge idaresine bağlı kalıp kalmayacağı veya sömürge idaresinden memnun olup olmadığı sorulmadığı halde büyük bir duyarlılıkla sömürge idaresini istemediğini dolaylı da olsa % 70 dolayında memnuniyetsizliğini belirterek özgürlük tutkusunu dile getirmiştir. Bu eğilimi yıllardan beri ipliği pazara çıkmış burjuva politikacılarına verilmiş bir onay olarak yorumlamak bir siyasi gerçeğe gözlemleri kapamaktan başka bir şey değildir. Zira sömürge idaresi on yıllardan beri Kürdistan insanına ekonomik refah bir yana, baskı zulüm ve aşağılamadan başka hiç bir şey götürmemiştir.

Bu sistem ve parlamento, bizim sömürgeci kölelikten kurtulmamızı asla sağlamaz. Bu kesin olarak bilinmeli ve bilince çıkarılmalıdır. Sömürgeci sistem ister parlamento ister askeri diktatörlük biçiminde olsun kazanacağı her istikrar bizim köleliğimizin biraz daha pekişmesinden başka bir şey ifade etmeyecektir.

Demokratlar, yurtseverler, sosyalistler ve Sevgili Halkım,

Parlamento hesaplarına ve sömürgeci rejime karşı, bu seçimde tavır almanın demokratik bir görev olduğunu belirtmeliyim. Başkaları için değil, kendimiz için, yaşamın ve üretmenin bilincine sahip olmalıyız. Nice acılardan, ızdırap dolu süreçlerden süzülüp geldik. Sevdamızı, sevgimizi ve bir bütün olarak özgürlük içinde kültürel değerlerimizi doyasıya yaşamamız ve geliştirmenin özlemi içinde inçinçin. Bizler kendi ülkemizde sadece ve sadece insanca bir yaşam istiyoruz. Başkalarının ülkelerini "bölme ve parçalama" gibi bir amacımız hiç bir zaman olmamıştır. Ama ülkemiz Kürdistan'ın bölünüp parçalanmasına ve sömürgeleştirilerek köleleştirilmeye karşı çıkmak, baş kaldırmak kadar doğal ve meşru bir davranış olabilir mi? Bu nedenle bugün bizler, Orta - doğu'da dört parçaya bölünmüş olan ülkemizi bütünleştirmek gibi bir yurtsever siyasal eylemin içinde hareket etmeliyiz. Böylesi bir tavır, sömürgeci ideolojinin iddia ettiği gibi "bölücü" değil, bütünleştirici bir tutum olacaktır. Tercihimiz TC Parlamantosunu ve önümüze çıkarılan burjuva partileri değil, ülkemiz Kürdistan'ın özgürlüğü ve bamsızlığı olmalıdır.

Yukarıda sıraladığım bütün bu siyasal ve tarihsel nedenlerle köleliği, yoksulluğu, zulmü ve zorbalığı bize reva gören sömürgeci rejimi teşhir etmek için yığınsal desteğinize ihtiyaç duyuyorum. Özgürlüğümüze ancak bizler, kendi özgücümüzle kazanabilir, kaderimizi kendi ellerimizle alabiliriz.

Türk sosyalistleri, demokrat ve yurtseverleri de Türk halkının gerçek özgürlüğü için bu mücadeleyi omuzlamak görevi ile yükümlü olduklarını hiç bir zaman unutmamalıdır.

Öyleyse özgürlük ve barış içinde kardeşçe ve eşit haklar temelinde birarada - yanyana yaşamayı sağlamak için vakit geçirmeden kolları sıvamalı mücadelemizi yükseltmeliyiz.

Hepinize sevgi ve saygılarımı sunarım.
2 Ekim 1987

Halil GÜÇLÜ

Şanlı Urfa 1. Bölge
Bağımsız Milletvekili Adayı
Metris Cezaevi-İSTANBUL

BELGE

Baştarafı Sayı 25, sayfa 10'da

asırlardan beri şekavetle şekaveti tecziyeye çalışan hükümet kuvvetleri arasında karşılıklı uğraşma ve döğüşmenin bir neticesidir.

3- Seyit ve ağaların mazlum halk üzerindeki tasallût ve tahakkümü de doğru ve aşikardır. Liyakatlı ve adil memurların devamlı mesaisi ve bu halkı ağanın zulûm ve tahakkümünden kurtaracak muhafız kuvveti olmadıkça ve aşair efradının zihnen yükselerek tahakkümüm ağırlığını hissetmedikçe bu zulûm ve tahakküm devam edecektir. Bu hal Şarkın ve Garbın bir çok köylerinde de hemen hemen mevcuttur.

Dersimin ıslahı hakkındaki mütalâama gelince: Ben; dünyanın en meaatlı mıntakasından bulunan Dersimde bu menaata, mezahime alışmış her tarafı iyi bilen takriben 60-70 bin nüfustan ibaret bir halk kütlesinin meskûn bulunduğu bu mıntakanın sırf kılıç kuvvetile ve kat'î surette tenkil ve teskin edileceğine ve istediğimiz bir hale getirerek normal bir kanunu medeni ile idare edileceğine kani değilim.

Nitekim daha az menaati ve daha az nüfusu olan Cenup mıntakalarında da kat'î tenkil imkânsızlığı zaman zaman yeni çeteler çıkarılmasile görülmektedir. (Yavuz Selimin Trabzonda vali olduğu gündün itibaren Acemler idaresinde iken) Kızıbaş zihniyetinin tesiri ile sünni olan Erzincan ve Bayburt halkına taarruz ve tecavüzleri sebk etmiş bulunan bu aşair, dört asır zarfında lâakal kırk defa kılıçla tedip ve tenkil yapılmış ise de şekavet kesilmemiştir.

Kılıcın tedibi üzerinde hükümetin ıslah edici daimi tedabiri ve icraatı başlamalı ve devam etmelidir. Bu mıntakanın ıslahı ancak bu suretle kabil olabilir.

Şimdi de yapılabilecek tedabir ve icraatı gözden geçirelim:

1- Dersimi boşaltmak, bu kitleyi nasıl ve hangi mıntakaya götürebiliriz. Topluca bir mıntakaya koymak Dersimi şekavet zihniyetile ve hemen şiddetlendirmiş olarak başka bir mıntakaya götürmek demektir.

Topluca bir yere koymadığımızı göre ve en doğru olarak dağıtmak lazım. Her köye bir kaç ev. Buda külfetli ve beklemesi zor ve imkansızdır. Evvelce nakledilmiş olan belli başlı rüesayı bile tutmak mümkün olamadığı halde bunları kâmil beklemek gayri kabilirdir.

2- Yalnız Seyit ve ağaları götürmek. Bunların yerine ikinci derecedeki adamlar Seyat ve ağa olacak bu aç adamlar zengin olmak, aşiret üzerinde nüfuz kazanmak için daha ziyade soygunculuğu ve şekaveti arttıracaktır. Seyit ve ağaları Garpta tutabilmekte ayrıca güçlük gösterecektir. Ben, bunların onbeş sene müddetle aileleriyle Beyşehir gölü içinde evvelce kazakların buldukları ada ile diğer iki adaya götürülmesini muvaffık bulmaktayım. Bununla beraber mikdarı az olan bu ağaları itma (veya sair suretle) defî şer edilebilir.

3-Yapılacak harekatta mutlaka Dersimi dört taraftan kâfi kuvvetlerle sararak tedip etmek ve silah toplamak ile başlar. Yürünülen istikametlerde serian netice alınacak, muti kısım elinde bulunan az silâhı verecek, şekavet erbabı; kimsenin bulamayacağı ve girilemeyecek yerlerde keybolup gidecek, askerinin dönmesinde gene baş gösterecektir. Bu harekatta iştirak edecek bir kaç firkanın yolsuz, sarp dağlarda, yalçın kayalar içinde ne kadar külfet ve zahmet çekeceğini, na kadar yıpranıp zayıf vereceğide teemmül edilecek derecededir. O halde yapılacak şey geçici askeri icraat olmayıp bütün bu tetbirlerin mezç ve telifile devamlı ve muvaffakiyetli ve muntazam bir program dahilinde Dersim halk ve zihniyetinin Cümhuriyet ve milletimize fayda verecek bir hale getirilmesidir.

Benim fikrime göre buda hiç zor olmayacaktır. Kuvvetli geniş bir harekâta silâh toplamağı ve mızur rüesının mazaratını müteakip bütün vekaletlerde kendi vekaletlerine teveccüh eden işlere el bir.iğile başlamasile olacaktır.

Bunlarda benim fikrimci şunlardır:

1- Dersim ayrıca bir vilayet haline konulacak ve buda Elâziz Palosundan başka şimdi bu vilayete ve Erzincan vilayetine merbut Dersim kazaları kâmilin bu vilayete rabt olunacaktır. (Kigi, Nazımiye, Pah, Plümer, Ovacık, Kemah, Çemişkezek.)

Cumhuriyet Dönemi

TC Dahiliye Vekaleti

Jandarma Umum Kumandanlığı

III.Şube • I. Ks.

Sayı: 55058

Gizli ve Zata Mahsustur

DERSİM

Kayıt altında yüz tane basılmıştır

2- Vilayete ve kazalara mefkûreli ve tecrübeli, yiğit ve pişkin memurlar tayin edilecek, nahiye müdürleri vilayetin tensibile yerliden sadakat ve itaati mücerrep olanlardan dahi olabilir. Yzb. ve Bnb.liktan müteakip namuslu, mefkûreli zabıtlardan de kaymakam ve nahiye müdürü yapılması şayanı tercihtir.

3- Erzincan-Hozat-Elâziz; Erzincan-Plümer-Kigi-Palo; Kigi-Nazımiye-Mazkirt-Hozat-Çemişkezek; Plümer-Kemah; Kemah-Hıç köprüsü yollarının ıslahı lâzımdır. Bu yollar muntazam şosa olmayıp ıslah edilmiş dağ yolu halinde ikişer kişi geçebilir genişlikte olsa kifayet eder. Güzergâhının tespitinde atiyen şosa-ya inkişabı düşünülerek tespit edilebilir, ve bütün yollarda kendileri seve seve çalıştırılabilir.

4- Nazımiye, Hozatta eskiden olduğu gibi asker ikamesi,

5- Tekmil kaza merkezlerinde birer ve ayrıca Mazkirt ve civarında ikişer ilk mektep açılması ve bütün bunlarda Türk ve Türk-lüğü telkin edecek, kendilerine Türklüklerini bildirecek ve sevdirecek şurette okutma ve Erzincanda açılacak yatı mektebine her kaza ve köyden birer talebe alınması,

6- Halen bir ormanın ortasında, bir dağın yamacında, bir vadinin dibinde münferit mezraa ve ev diye inzibat altına alınması imkansız olan tarzı iskânın men'i ile gerek bu münferit evlerin ve gerekse boğaz methallerinde, sarp ve menî yerlerdeki bazı köylerin sureti münasebete teşvik ve kendilerine yarıtm edilecek yakın iyi ve zengince yerlere getirilmesi, ev ve köylerin de kendilerini daima itaat ve inzibata çekecek bir halde olması.

7- Ziraat bankasının zürraa para vermesindeki müteselsil kefalet gibi her hangi bir köy ve aşiret halkından vukua gelecek şekavetin cezasıda umuma ait olacağı telkin ve tefhim edilerek ve icabında bilfiilde en ağır ceza en şiddetli bir surette tatbik edilip gösterilerek aşiret ve köyün yaramazlarının nezaret ve inzibat altında tuturulması,

8- Kanunlarımızın mesken ve şahsi masuniyeti hakkındaki maddesinin şekaveti, asayiş ihlali san'at edinen eşhas hakkında tecil edilmesi bir madde kanuniye ile bu kabil adamlar, hükümet icraatına her ne suretle olursa olsun karşı gelen, taraftar bulmağa çalışan, silahla mukabele eden eşhasın behemehal tecziyesi ve başka tarafa sürme ve öldürme suret

BELGE

ile mutlaka hükümetçe icraatının yürütülmesi,

9- Vilâyet merkezi olan Hozatta gazete çıkarılarak memleketin ihtiyaçlarından, ahalinin ahvalinden bahsedilmesi, hükümetçe ufak tefek yardımlar yapılması ve bunların ceza ve mükafat görenlerin yazılması.

10- Bu vilâyeti müstekim ve muktedir adamlar vasıtasile sık sık teftiş ettirerek hükümetin arzuyu alisi dahilinde idarei umur edilmediği, memurinin ali vazifelerini takdir ve tedvir edecekleri görülmek ve icap eden tetbirlerin derhal alınması.

Bu tetbirler iyi tatbik edildiğinde, hükümete halen kısmı cüzisi muhasım ve kısmı azamı ise merbut ve kısmende mütereddit bulunan dağlık bir mıntakanın çetin ahali hükümetçe kazanılmış olacaktır ki biz en kalın fanilâ ve kaputlarla hareketimizde üşür ve hastalanırken kuru ekmele hareket eden ve kendi dokumaları kalın bez don ve gömlekle ayakları çorapsız, göğüsleri açık kar tabakaları içinde hareket eyleyen ve dağdan dağa en yalçın yerlerde seken, koşan bu adamlar yarının harbinde en kıymetli bir unsur olacağı da müstağniî arz ve izahtır.

Yarın Cenupta Malatya, Van ve Şimalden Erzincan, Erzurum şimendifer hatları geçtiğinde baştan başa en kıymetli altın ve gümüş, simli kurşun, manganez..İlâ.. gibi kıymetli madenlerle dolu olan ve iç taraflarında ormanlar teşkil eden ceviz ağacı, dişbudak ve saire gibi kıymetli ağaçları bulunan ve Ermeniler ve Romalılar devrinden kalmış bir çok şehir harabeleri ve kaleler enkazile de ehemmiyet ve servetini gösterir tarihi abidatı bulunan Dersimin kıymetli bir vatan parçası olacağı ve bütün bunların işletilebilmesi için de en dayanıklı en ucuz çalışan bir halkın da içinde bulunuşu Şarkın inkişafında ve memleketin iktisadi yükselmesinde büyük ve mühim bir amil bulunduğu müstağniî arzıdır.

Aralarında siyasi bir tesanüt olmadığını umumi ve müttehit bir teşebbüs ve tecavüz yapamayacaklarını neye istinat ettiriyorum:

1- Bir kere içlerinde akıllı, dünya görmüş adamlar olduğundan Cümhuriyetin kadir kudret ve satvetini takdir eyledikleri,

2- Geçen sene hiç şüphesiz her taraftan teşvik edildi. Bilhassa Ağrı hareketi sırasında burada da bir teşebbüs yapılarak askerinin burada tutulması için Şarktan gelen kürt efradı arasında haber alındı. Trabzon İngiliz konsolosu bir pazar günü gelerek pazara gelen kürtlere sarmal kavalrını gösterdi. Gezmek niyetile giderek Dersimin bir ileri karakolu mesabesindeki Balı bey köyünü bililtizam kalabalık bir küt kitlesine sokarak onunla alakasını, onun fikrinin taraftarı olduğunu işrap eyledi.

Ağrıya 11.ci alayın iki taburu hareket etti. 11.ci alayın kalanları çok azalmış bir halde bulundu. Dersimliler bunu hep bildikleri halde siyasi ve umumi mahiyette hiç bir hareketleri görülmedi.

3- Muhtelif şekavetler görüldü, fakat bu onların asırlık itiyatları, cehaletlerinin ve ihtiyaçlarının ve üzerlerinde Seyit ve ağaların tazyikleri neticesidir.

4- Hepsinin Türk oldukları iddia ve tiyidi sadakat eylemleri, çoğunun Türkçe bilmesi ve konuşması,

5- Birinci ve ikinci harekatta altmış kürdün milis sıfatı ile 3000 metre rakımlı Karacakale dağlarında karlar içinde aç, açık uğraşmaları, tedip edilen mıntakadan tutulmuş katırcıların sadakatle çalışmaları,

6- Esir düşenleri soymalarına rağmen öldürmemeleri,

7- Aşiretlerin aralarında derin zıddiyetler, ayrılıklar bulunuşu,

8- Bilhassa Plümer mıntakasındaki aşiretler içinde tahsil ve terbiye görmüş adamlar olup bunların aşiret hissiyet ve zihniyeti içinde çok isteksiz ve üzüntülü buldukları,

9- Yaşaya bilmek için kendi mesai ve hasilalarının Erzincan ve Harputa muhtaç bulunduğu ve bunun için iktisadi bir tazyikten korkmaları ve bunu düşünmeleri.

(Sayfa, 222 - 228)

Devam edecek

“Kürt halkının ahlakını ve duygularını düşünün!”

Başta Kurdistan Press'in zorluklarla dolu bir yılı geride bıraktığından dolayı -birkaç devrimci ahlaka ilişkin eleştirime rağmen- Kurdistana Press çalışanlarının devrimci kollektif emeğine saygım sonsuz. Kurdistan Press'in bir yıllık sayılarına baktığımızda ne kadar zor bir yol katettiğini görüyoruz.

Kendine “marksist-leninist, komünist, devrimci ve ulusal kurtuluşçu” diyen güçlerin utanç verici engellemelerine rağmen, zorluklarla dolu bir yılı Kurdistan Press aşmıştır. Başarılarınızın devamını dilerim.

Kurdistan Press'e sadece sömürgeci zorluk çıkarılmıyordu, aynı zamanda zorluklar ve engellemeler kendisine “marksist-leninist” ya da “ulusal kurtuluşçu” güç adını yakıştırmış hareketlerden de geliyordu. Belirtmek isterim ki, bu güçlerin çıkarıcıları engelleri yıkmak kolay değildi. Çünkü ulusal kurtuluş mücadelesine katkıları olan böylesi bir gazeteye “işbirlikçi” güdenler, kendine “ulusal kurtuluşçu” maskesi takmış bir takım güçlerdi. Fakat, Kurdistan Press çalışanları, Kürt Halkı'ndan aldıkları destek ve dayanışma ile; kararlı ve umutlu, yılmıyarak bilmeyen devrimci kollektif çalışmaları ve inatla direnmeleriyle bütün engelleri aştılar. Buna açıkça saygı duyuyorum.

Kurdistan Press'i engellemeye çalışan güçler, sadece onu okutmamak veya sattırmamakla yetinmediler; ayrıca açıktan açığa

Kurdistan Press çalışanlarına da saldırdılar. Ardından devrimci ahlak kurallarına sığınmayan, hiç kimsenin inanamayacağı yalanlar düzdüler... Ama nafiye. Kurdistan Press yoluna devam etti.

Kurdistan Press, onlar için çok tehlikeliydi. Çünkü onların yazmak, söylemek istemedikleri gerçekleri Kurdistan Press birbir yazıyordu. Örneğin, ben Güney Kürdistan (Irak Kürdistanı)'daki peşmergenin kararlı mücadelesini ilk kez Kurdistan Press kanalıyla öğrendim. Açıkcası Kurdistan Press yayıncılığıyla Kürt Halkı'nın geleceksel direnişini, biz Avrupa'da yaşayanlara anlattı.

Kurdistan Press, beni Kürt yapmadı, ama, Kürdistan'ın dört parçasındaki gelişmeleri gözümün önüne serdi. Şahsen ben, daha bir sene öncesine kadar Kürtlüğümü sadece Türkiye ile sınırlıyordum. İran, Irak ve Suriye parçaları beni hiç ilgilendirmiyordu. Kurdistan Press sadece bununla yetinmedi. O, aynı zamanda bize Kürt Halkı'nın geçmişini, Kürt hareketini (örneğin Barzani hareketini) ve mücadelesini tanıttı. İran'daki Kürt güçlerini, Suriye'deki Kürtlerin durumunu böylece öğrenmiş olduk. Ve en önemlisi kavranması oldukça zor olan Orta-Doğu geçişini öğrendik. Mesala ben Kamışlı Katliamı'nı ilk kez Kurdistan Press'de okudum. Beni ne kadar etkiledi bilemezsiniz. Okadar öfkeliyim ki, öfkemi yatıştırmak için defalarca Kurdistan

Xwîşka Brîndarê dû gulla

Press'deki peşmergelerle yapılan röportajları okudum. Peşmergenin başarılarını okudukça içim ferahlıyordu. Neyse, Kurdistan Press'in bir yıllık çalışmalarını örneklersem buna sayfalar yetmez.

Bütün bu yararlı çalışmalara rağmen bazıları düşmanlığa devam ediyorlar. Şüphesiz dört sömürgeci devlet ve diğer düşmanlıklar göğüslemek zordur. Bir halkın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini omuzlamak zordur. Fakat bütün zorluklara rağmen, Kurdistan Press bu yükü almış gidiyor. Nereye indirir ben de bilmiyorum, Zaxo'yumu, Diyarbakire mi önemli değil, önemli olan yükü taşımak.

Bu yazıyı yazmadan önce Kurdistan Press'in bir yıllık 24 sayısını tekrar gözden geçirdim. Kurdistan Press'in 6. sayısının 6. sayfasına gözüm ilişti. Orada, “Kurdistan Press'e tepki” başlığıyla yazılmış bir yorum dikkatimi bir kaz daha çekti. Sizden ricam bu yazıyı bir kez daha yayınlamanızdır. Böylesine mükemmel bir yayına bu kadar tepki niye? Kavramıyorum.

Başta ahlaka ilişkin bir takım eleştirilerimin olduğunu belirtmiştim. Şimdi bunları kısaca belirtmek istiyorum:

Bir kere Kurdistan Press çalışanları Kurdistan Press'i, bir ara çıkan Kürt dergisi Zengil, Hürriyet, Milliyet vb. gazete ve dergilerle karıştırmamalıdır-

lar. Kurdistan Press, Alman kapitalist kültürünü yayan Der Spiegel değildir. Kurdistan Press, Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin sorunlarını tartışan, devrimci ahlak kurallarına saygılı bir gazete olarak kalmalıdır. Kurdistan Press, Kurdistan'ın Pravda'sı olmalıdır.

Neden bunları söylüyorsunuz? Aşağıda örneklerle izah etmeye çalışayım:

Örneğin, 11. sayının çocuk sayfasındaki “32 yaşındaki Selim” in orada yer alması, onu oraya yazanın gazeteye saygısı olmadığını göstermektedir. Ayrıca başkasından da gazeteye saygı göstermesi beklenebilir. Çünkü aynı gazete bir yandan 1925 Şeyh Sait direnmesini yazarken, diğer yandan da insanlarla gırgır geçiyor; böylece hiç bir ciddiyeti kalmıyor. Kurdistan Press'in görevi gırgır ise, o zaman yazın ki biz de anlayalım. Ayrıca Çocuk Sayfasındaki bazı yazılara ve resimlere dikkat etmenizi dilerim. Çünkü Kurdistan Press Avrupa'daki Kürt çocuklarına kapitalizmin kültürü ile hitap etmemelidir. Kürt çocuklarına, peşmergenin yaşamı, acımasız mücadelesi ile hitap etmelidir.

6. Sayının 10. sayfasındaki “Playboy ve Mehmetçikler” ile ilgili yazıda, bir Türk askerinin açık bir kadınla resmiyle Kurdistan Press'te yer alması utanç vericidir. Lütfen o sayıyı bir daha açınız

ve kendiniz de bakınız. Kürt halkının ahlakını ve duygularını düşününüz. Böyle bir resmin yayınlanmasının Kürtleri nasıl düşündürdüğü sizleri ilgilendirmiyor mu? Yoksa Avrupa'da değişikliklerini mi düşünüyorsunuz? Hayır! Kürt halkı hiç bir zaman değişmemiştir. Hele hele bu ahlaki konularda asla. Ben şahsen o yazıyı hiç okumak istemedim, okuyamadım. Çünkü okuduğum zaman evde her kes başıma kaktı. Ben o fotoğrafa “nasıl bakabiliydim, utanmalıydım çünkü ben bir kızdım”. Evdekiler ayıptır diyerek gazeteyi elimden aldılar. Ben de o fotoğrafı ve yazıyı gazeteden keserek, çöpe attım, sonra gazeteyi okudum. Fakat diğer sayfada Kamışlı Katliamı ile ilgili bir yazı vardı. Buna benzer Kürt halkının yüreğini yakan kin ve nefret uyandıran olaylar varken siz bahsettikleri türden yazılara yer veriyorsunuz. Kurdistan Press'in görevi, Türk ordusunun Kürdistan'dan atılması, sömürgeci katliam ve vahşetin teşhir edilmesidir. Böyle edepsiz fotoğraf ve yazıları Kurdistan Press'te yer alması değildir, bunlar bizi üzüyor. Çünkü Kurdistan Press ciddi ve devrimci bir gazetedir.

Bir başka örnek daha veriyim, Kurdistan Press'in 24. sayısının 7. sayfasında AIDS ile ilgili yazı beni ve Kürtleri hiç ilgilendirmiyor, ya da Türk Çayında

radyasyon olduğunu propagandasını yaparsak yillar yetmez. Bu görev bize mi düşmüştür. Bence bizim görevimiz başkadır. Bunu tersini düşündüğünüze ben de inanmıyorum. Ama, arada sırada maalesef oluyor. İnşallah bundan sonra olmaz.

Yine 24. Sayının 7. sayfasında “1987'nin Şampiyonu bir Kürt Ciwan Derwêş” efendi. Başka bir yer bulamadım ki Kurdistan Press'te reklamını yapıyor. O vücudun Kürdistan'ın hangi duvarını yapmaya yararı olacığına inanmıyorum. Biz şunu da biliyoruz ki, bir sürü Kürt Avrupa'da Kürdistan devrimcilerinin yarattıkları değerleri sömürerek kendi yaşamlarına sürdürüyorlar. Fakat, Ciwan Derwêş beyin şampiyon olması bize zararlı değildir. İsterse dünya'da her konuda birinci olsun, Kürdistan kurtulmadıkça onun birinciliğinden bize ne? Onun için, ben bunun zararını düşünmüyorum, faydasını da... Kurdistan için faydalı olmadığına bildiğimiz böyle bir habere niye yer verilir. İsterseniz, bir daha ki sefere de çırılçıplak resmini basınız. Ama onun vücudunun reklamını yapmam bize düşmez. Ne yazık ki Ciwan Derwêş parasız reklam yapıyor...

Başta belirtmiştim, Kurdistan Press Zengil, Hürriyet, Milliyet, Der Spiegel değildir ki gırgır şeyler yazsın. Biz Kurdistan Press'e bu gözle bakmıyoruz. Kurdistan Press devrimci bir gazetedir. Bu tür yayınların Kurdistan

Press'te yayınlanmasının zararlı olacağı düşüncesindeyim. Bir örnek, Kurdistan Press'e düşman gözüyle bakanlar, bu tür haberleri malzeme olarak kullanıp, Kürt evlerinde Kurdistan Press'in anti-propagandasını yapıyorlar.

Geçenlerde bir tanıdık Kürt ailenin evindeydim, bir PKK'lı geldi. Adam gazete satmak isteyince evinde bulunduğu aile Kurdistan Press'i okuduklarını söylediler. PKK'lı oturdu ve orada Kurdistan Press'i de okudu. Ertesi gün tekrar aynı eve gittiğimde benim arkadaşım olan evin kızı, bana Kurdistan Press'deki seçtik fotoğraf hakkında ne düşündüğümü sordu? Ben de ona bunu neden daha önceleri sormadığımı söyledim. O da bana evlerine gelenlerin kendilerine Kurdistan Press almamalarını söylediklerini belirtti. Fakat babası Kurdistan Press Kurdistan gazetesidir diyerek okuduklarını ve okuyacaklarını söylemiş. 4-5 saatlik bir konuşmadan sonra, kızın babasını açık seçik fotoğrafları ileri sürerek ikna etmişler. Bu olay üzerine ben de kendi kendime size bu yazıyı yazmaya karar verdim.

Devrimci Selamlar
Not: Kurdistan Press'ten önce KOMKAR okuyordum, KOMKAR Ahu Tuğba'nın resmini yayınladıktan sonra, okumaktan vazgeçtim. KOMKAR'cular da bunu biliyorlar. Onlar eleştiriye açık olmayınca, onlara yazamadım ve sizlerin eleştirilerini yayınlayacağımıza inanarak yazıyorum.

İlla Viyana kapılarını dayanmak gerekmiyordu. Bu kez de Stockholm kapılarını dayanmışlardı. Atalarından aldıkları bu tarihsel gelenekle bu kez kılıç kalkanlı değil, sazlı sözlü, hukukçusundan, ekonomistinden, sendikacısından, dış politika uzmanına ve yazarına kadar hepsi gelmişlerdi veya getirilmişlerdi (!). Ama hepsinde de ortak bir özellik vardı. Bir kere hepsi “sol”cuydu, “demokrat”tı. Hepsinde de Türkiye'de “demokrasi mücadelesi” veriyorlardı. Bir bakışta insan neler düşünüyordu ki; bu vefalı insanların nice zorlu bir mücadelenin içinde oldukları, kelle koltukta neler yapıp, neler ettiklerini birbir gözlerinin önünden bir film şeridi gibi geçirebiliyordu insan...

Şaşmamak elde değildi. Faşist Cunta nasıl oluyordu da bu insanların buralara gelip konferanslar vermesine izin veriliyordu. Konferans vermesini bırakalım da, pasaport nasıl veriliyordu. Zaten ilginç olan yalnız bu da değildi ki, Ülkedeki faşizm'i yıkmak için stratejiler çizen partiler bir çırpıda “demokrasinin yerli yerine oturtulması” için ülkeye dönme ve legal Komünist Partisi kurma kararı almışlardı.

Bir dizi konferanslar verildi durdu. Öyle ki, konuşmalar özenle hazırlanmıştı, hangi sözün Türk Ceza Yasası'nın bilmem kaçınıncı maddesine aykırı düşmeyeceği, neyi söylersem suç teşkil etmeyeceği, hesaplanmış bir şekilde konuşuldu. Tabii, her şeyin istenildiği gibi rayında gitmesi olmazdı.. Bundan evvelki çıkartmalarda nelerle karşılaşıldığı, nelerin olduğu, işin ustaları tarafından birbir anlatılmış, taktikler verilmişti.

Bu konferansların izleyicilerinin büyük bir kısmı ise, İsveç'te oldukça yoğun bir mülteci kitlesine sahip olan Kürt'lerdi. Demokrasi mücadelesi verildiği için, konferansların gidip gitmesi olmalıydı. Bundan evvelki çıkartmalarda nelerle karşılaşıldığı, nelerin olduğu, işin ustaları tarafından birbir anlatılmış, taktikler verilmişti.

dukalarını da göstermeyi ihmal etmiyorlardı. Öyle ki, Devlet'e hangi raporları sunduklarını, hangi olayların üzerlerine gittiklerini, ne cevaplar aldıklarını, devlet makamlarının kendilerini nasıl tehdit ettiklerini bir bir anlatıp durdular. Konferans sonrası kendilerine Kürt ve Kürdistan sorunu ile ilgili gelen sorulara bilgi sahibi olmadıkları (!) gerekçesiyle cevap vermediler. Türkiye'de İnsan Hak ve Özgürlükleri hakkında konuşan, Türkiye İnsan Hakları Derneği Başkanı Nevzat Helvacı, TC siyasi sınırları içinde yaşayan Kürt Halkı'nın İnsan Hak ve Özgürlükleri konusunda bilgi sahibi değildi! Bir dış politika uzmanı olarak gelen Haluk Gerger, TC'nin Kürdistan sorununa bakışı konusunda bilgi sahibi değildi!!

İsveç'e Türk çıkartması ve “Yürekli Demokratlar”

S. BARAN • Stockholm

Sayın Aziz Nesin ise, 8 yıl aradan sonra İsmail Beşikçi'ye ajan dediğini kabul ediyordu.. Önemli değildi! TC de, TKP ile beraber 60 yıl Şeyh Said'e İngiliz ajanı dememiş miydi? Sol ise, bütün bir tarih boyunca bu hesaplaşmanın kıyasından, köşesinden geçip gitmeyi denemiş, sonuçta, Kürt direnme hareketleri olgusunu kabul etmişti. “Ajan”lık suçlamasını 8 yıl önce Ankara Sanat Sevenler Klübü'nde “kalbinden gelmeyecek” söyleyen Sayın Aziz Nesin de, Stockholm'de bunun bir kızgınlık sorunu olduğunu söylüyordu. Ne iyi?!!

Sayın Aziz Nesin bunu itiraf etmesine etti ama, aynı zamanda da kalbinden gelmeyecek, bu itirafına iftiralar da ekledi. Demek bu itirafına eklediği iftiraların tekitabini yapmak için, bir 8 yıl daha beklememiz gerekecekti!

Neydi Sayın Aziz Nesin'in itirafına eklediği bu iftiralar?

Sayın Aziz Nesin'e sorulan soru İsmail Beşikçi olduğu için, Sayın Nesin'de İ. Beşikçi'ye yaptığı

yardımları anlatmadan duramazdı ya. 1979 yılında, Türkiye Yazarlar Sendikası Kongresi'nde İ. Beşikçi'yi Sendika'nın onur üyeliğine önerdiğini, bununla da kalmayıp, yine 1979 yılında İstanbul'da açılan Kitap Fuarı'nda, hatta yer ve zamanda belirterek, Taksim Belediye Galerisi'nde İ. Beşikçi'nin yasaklanmış kitaplarını zincirlerle bağladığını ve Beşikçi'nin potresini de kitaplarının üstüne asarak, İ. Beşikçi'ya yapılan baskıları protesto ettiğini bir bir anlattı...

Bu iftiraların itiraflarını 8 yıl beklemeye tahammül edemeyen soru sahibi çıkıp da, Sayın Aziz Nesin'e olayların öyle geliştiği böyle olduğunu açıklayınca işin rengi değişiverdi.

Evet, doğrudu. İ. Beşikçi, Türkiye Yazarlar Sendikası Onur Üyeliği'ne önerilmişti. Ama,

dönemde “Kürtler vardır, sosyolojik temelleri şu şu nedenlere dayanır” diyerek hapislere giren, Kürt Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakını kayıtsız şartsız savunan, Kürdistan sorunu nedeniyle ömrünün yarısı cezaevlerinde geçen bu kişi Sayın Aziz Nesin değil miydi?

Malesef, bu kişi Sayın Aziz Nesin değildi. Bu nedenle olsa gerek, bu tür soruların bu tür insanlara sorulması gerekli değildi! Ayrıca, İnsan Hakları Derneği başkanına ‘Kürtlerin insan hak ve hürriyetleri’ konusunda soru sormaya gerek yoktu. Dış Politika Uzmanına, “Türk Ordusu Güney Kürdistanı işgal edecek mi” diye sormaya da gerek yoktu.. Kürt asıllı bir dilciye “sen Kürt asıllı Türk yazar değil misin” demenin ne anlamı olabildi ki..

Beşikçi'yi öneren, yazar Yalçın Küçük ile Aslan Başerkafoğlu idiler. Bu öneriye karşı çıkan da, 8 yıl sonra Beşikçi'ye “ajan” dediğini itiraf eden “yürekli demokrat” Sayın Aziz Nesin idi. Hadi bu da neyse, İ. Beşikçi'nin kitaplarını zincire vuran da Sayın Aziz Nesin değildi. Beşikçi'nin kitaplarını zincire vuran; onun kitaplarını basan, dağıtan ve bu eylemlerinden dolayı ceza alan, KOMAL Yayınevi'nin sorumlularıydı. Ve şu an bu sorumlu kişiler Diyarbakır ve İstanbul Metris Cezaevleri'nde bulunmaktaydılar...

Bu açıklamalar bazılarını da rahatsız etti. O'na puan kazandıracak, manevra alanı açacak “pis” sorular sorarak, ortalık bulandırmak istediler. Bunu başardılar mı bilemem. Ama, bu saatten sonra Aziz Nesin'in İ. Beşikçi'ye ajan dediğini kabul etmesi de pek hoş değildi doğrusu. Onlar, bir pusula yazarak, Aziz Nesin'i itirafa zorlayan tavırları tavsip etmediklerini belirtmekten geri kalmadılar.

Doğru ya, Kürtlerin varlığının tartışıldığı bir

Bu uzman demokrat insanlar misafirlerdi, yarın ülkelerine dönüceklerdi.. Ya yanlışlık eseri bir şeyler söyleselerdi ne olurdu o zaman?! Bu durumu vicdanımız kaldıracak mıydı?!

Evet işte, demokrasi uğruna Stockholm'lere bile gelen demokratların ne tür bir demokrasi mücadelesi verdikleri belliydi.

Bu uzman demokratlar, demokratik bir Türkiye'nin yaratılmasının koşulunun, demokratik bir Kürdistan'dan geçtiğini, Kürt Halkı'nın özgürlüğü sağlanmadan Türk Halkı'nın özgürlüğü olmayacağını, Türkiye'de demokrasi mücadelesi adına burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde hareket etmenin demokrasi mücadelesi olmadığını gayet iyi biliyorlardı. Ve bu “yürekli uzman demokratlar”, Kürdistan sorununda turnusol kağıdı gibi renk vermekten, kendilerini ne zaman kurtaracaklarını hiç düşünmüşler miydi?!

Şoreş Zîrek li gel Şahîsmail

Kurdek ji Sovyeta Kazakîstanê

Şoreş
Zîrek

Destpêk di hejmara 25'an de

□ Ma hîn mîna zemanê berê piçûk ji mezinên xwe re hûrmet û rûmet dîkin?

□□ Belê, hîn jî li ba me mezinên xwe re hûrmet dîkin. Ez bi xwe niha 32 salî me, diya min û bavê min jî mej ve koçkirin û çûn rehetê, birayê min mezin heye, ez li ba wî cixare nakşînim û eraq venaxwim li ba birayê xwe jî, ji şerman li gel jîna xwe napeyîvim û zarokên xwe jî hembêz nakim. Ev serhatinana tore-hîn li ba me hene. Wexta mirovên mezin dipeyîvin xort û kesên emr piçûk li wan guhdarî dîkin û li ber peyven wan dernakevin. Em ji mezinên xwe fedî û şerm dîkin û qedir û rûmeta wan gelek bilind digirin.

□ Gelo wexta mirovên we dimirin hûn ji bo miriyê çi tiştan dîkin?

□□ Wexta kesek dimire, em li gor torên xwe yê olî (dînî) dişon û kefen dîkin. Miriyê xwe didin ser çardarekî an jî merdîvanekî hildidin goristanê. Berê di dema feqîrî yê de, me miriyê xwe dikir nav qulavan, lê niha em miriyê xwe dîkin nav xalîçan dibin goristanê. Li goristanê mele tê, mêr li ser gora mirî dicivin û li gor torên olî çi pêwîst be bi cih tînin û miriyê xwe gor dîkin. Berê jin jî diçûn goristanê ji bo gorkirina miriyên lê niha jin veyekê nakin. Wexta yek dimire li wê malê şîn tê kirin, paşê 3 rojan xêra mirî tê belavkirin, dûra çile mirî tê dayîn. Wexta sala mirî temam di-

be, wî jî didin. Ev tiştana wek berê li ba me ma ne. Serxweşî û hewarî heye li ba me, ev tiştana torê me Kurdan e.

□ Gelo, di vê heremê de mîletên din jî dimînin. Ger mîletên din hebîn, danûstandina we li gel wan çawa ye?

□□ Li gundê me tenê Kurd dimînin tu mîletekî din di gundê me de tûne. Ne Kazax û ne jî Rus di gundê me de hene. Li heremên din bi piranî Kurd û mîletên din bi hev re dimînin.

Li cihê kar em bi hev re kar dîkin. Tu ferq û cûdahî di nav me de tûne. Danûstandina me li gel Kazaxan gelek baş e. Tu kêmasiyê nakin navbera hev û du. Kesek ji kesekî din ne bilindtir e, ne jî nizmtir e. Nakokî û xerabî di nav me de çênebûye.

□ Gelo, hûn Kurd ji mîletên din dizewicin, an jî keçan didin hev û du?

□□ Na, ev yeka hîn di nav me de tûne. Em keçên xwe nadin tu mîletekî û ji wan jî keçan nayînin. Em keçên xwe tenê didin kurdan û ji wan jî xwe re tînin.

□ Di dema Andropov de daxwaziyekek hebû, ku ew Kurden ji cihê xwe hatibûn cihê kirin (dûrxistin), hemûyan komî warên wan ê berê bikin. Gelo hîn jî li ser wî daxwaziye û pirsê tê peyivîn?

□□ Ev pirs û daxwazî li cihê xwe bêdeng maye. Tu kesek li ser wê pirs û daxwaziye mijûl nebû. Ger ew daxwaziya bi cihwarkirina

Kurdan bihata çêkirin ewê ji bo me gelek baş bibûya. Ji bo başiya Kurdan wê çaxê me jî pirs welatîyê dayna rastê. Îsal 3 salê serêk Gorbaçov hatiye ser paytextê. Em bi xwe vî lezhê li ser vî pirs napeyîvin. Ji ber ku gelek pirs û pirsgerêkên me yê girîng hene, em dixwazin van pirs û pirsgerêkên xwe çareser bikin. Di warê aborî yê de rewşa me ber bi başiyê diçe. Di hêla Kultur û civakiyê de gavên gelek baş tînin avêtin. Em bi xwe pêy vî pirs bi cihwarkirinê nakevin. Bi rastî jî nûha ew pirs ji bo me ewqas girîng nîne.

□ Gelo, ji bo ronîkirina vî pirs bi cihwarkirinê bête nivîsandin ji bo we baş na be?

□□ Tû kesî li ser vî pirs neniwîsandîye. Gava em li ser pirs bi cihwarkirinê binivîsinin ji bo me baş na be. Em Kurd nûha bi hêsanî hevûdu dibînin tû kesek ji me re tiştêkî nabêje. Tade û bindestiyek li ser me tûne ye.

Lê gava mirov bi dilek paqij û bi dilsozî li ser vî pirs bi cihwarkirinê binivîsîne, ewê demûdegehên jorîn jî li pirs me guhdar bikin. Hikûmeta me hemû pirs û pirsgerêkan guhdar dike. Hikûmeta me hikûmetek gelek baş e. Ne tenê ji bo Rûsan, ji bo hemû netewên din jî baş e. Ew netewê û mîletên ne xwedî komarên jî, hikûmeta me di warê wekhevîyê de wek hev di bîne. Lê gotinek Kurdî heye "Hîn kêr li hestî asê ne bû ye". Em jî nav mîletên din derkevin û cûda li cî-

hekê din bijîn. Vê lezhê tiştêk wûsa ne qewimî ye serê me. Em jî mîletên din, wek jî Kazaxan an jî Rûsan birevin û bibêjin me komî cihêkî bikin. Ji ber ku tû meseleyekî me wisa tûne û em hemû wek bira bi hev re dijîn. Di qanûna me ya bingehîn de dinivîsîne "hemû mîletên bolşevîk wek birane gişt yek in" ji ber vî yekê em li ser pirs bi cihwarkirinê nasekinin.

□ Min hinek pasaportên Kurden li Sovyet dît, li cihê hemwelatiyê (nasyonalite) de Kurd an jî Yezîdî dinivîse. Wek em zanin Kurd û Yezîdî yek mîleteke gelo ditina te li ser vî pirsê çi ye?

□□ Belê, ev yeka heye. Di pasaportên Kurdan de, Kurd an jî yezîdî tê nivîsandin. Lê niha xwendin û hişyarbûn di nav me de zêde bûye. Kesên bi dû têgihîştina netewî ketine, êdî xwe nasiya xwe bi ol (dîn) nakin.

Ew kesên di bin navê nezaniyê de û ji ber hinek sedemên din berê, xwe bi hemwelatiyê olî didan nivîsandin, hêdî hêdî di pasaportên xwe de Kurd didin nivîsandin. Di pirs xwe nasîna netewî de hişyarbûnek bi zanîstî di nav mîlet de çêbû ye. Li ba me, wek mîlet em Kurd in, tu cûdabûnek di navbêna Yezîdî û Kurdan de tûne. Ji ber ku dîroka me, zîmanê me, çande û torê me yek e. Wan melan û şêxan ew nîfaqa hanê kirine nav mîletê Kurd. Wan melê û şêxan digotin ev Yezîdî ye, ev jî Kurd e. Bila neçin mala hev û du û xwarina destê hev û du nexwin. Lê niha kesên xwendê wan gotinên vala guhdar nakin. Hinek xortên Yezîdî tînin li Kazakîstanê eskerî dîkin. Li vî derê dema dibêjin em Yezîdî ne, xortên me li gel wan mînaqêşa dîkin wan li ser pirs netewî hişyar dîkin.

Bi bîr û bawerîya min tîkiliya di navbera netew û ol ji hev du baş cûda nebû ye. Danûstandinên me roj bi roj tekez dibe û emê têgihîştinê vî pirsê ronî bikin. Ji bo vî yekê em gelek kar dîkin ku ol (dîn) nebe sebebê belavbûn û perçebûna netewa Kurd. Bi kurtî em mîletek in, navê vî mîletê jî Kurd e.

□ Hevalê hêja Şahîsmail, tu jî dizanî ji ber sebebê perçebûna Kurdistanê zilmek giran li gelê me tê kirin. Em Kurd belav bûne. Hinek ji Kurdan îro li welatên Ewropa bi 'cîwarbûn' e. Gelo tu daxwazî û şîretên te ji bo me heye?

□□ Daxwaziya min ê herê pêşîn ji we e: Ji bo rizgarbûna gelê Kurd bibin yek. Heta yekîtiya me tûne be, tu car em nikarin axa Kurdistanê û gelê Kurd ji bin destê neyaran rizgar bikin.

Wexta kal û pîrên me dengê Şiwan Perwer guhdar dîkin, hêsirê çavê wan wek barana meha Adarê tînin xwarê. Axîna dengê dilê wan digihîje xaka niştîman. Ji bo çî ew hêsirên çavan û axîna dilan? Ji ber ku em be welat û bindest in...

Daxwaziya min ya paşîn jî ji we e: Bibin yek li dijî hikûmeta Roma reş (Tirkiye). Têkoşîna xwe bikin vî zordestî zilmê ji ser gelê Kurd hilînin. Em bi xwe dibînin, çawa Hikûmeta Roma reş zarok û pîrên me dikujin. Ger em bi xwe nebin kesek ji me re tiştêk nake.

Bi navê Kurden Kazakîstanê, ez dixwazim silavên me yê ji dil ji gelê Kurd re bişînim.

Li ser şortanê xelkê

Dersekî min zor hebû, diviya bû min jê re pîr bi xwendê... Kat/seet/nêzikî 11-12ê şevê bibû... Min jî xwe re got: "Dê ka ezê hinekê bi ser hevalên di blok de herim; piçêkê bêhna xwe vekim û dîvêre li xwendîna xwe vegeirim..." Bi rastî jî "xwerekî siyasi" ketibû laşê min. Ez bi katên blok ve hilkişiyam û çûme ba hevalan. Qerabalexek bi dengbilindahî ji oda hevalan dihat. Xortan li ser "odeyî Felestîne" deng dikirin... Min bi lezand ku ez jî jî vî "tirşîkê" bê par nemênim û bi lezahî min pirsî: "Dê ka bêjin hûn, ji bo çî vî 'niqasê' dîkin?" Hevalekî bi lez bersiva min da: "Dibêjin ku berî salan 'meşrûk'î hebû ku digotin gereke 'inqilabeke' li Urdînê bi destê Felestîniya bê pêkarîna. Û 'Melîk Huseyîn' bê guhertin û li şûna wî Yaser Erafat bê dayîn û ji wê jî alîkariya rizgarkirina Felestîne bê kirin..." Bi vî awayî sedemê vî 'niqasê' bi min hatin ronîkirin û min jî weke yekî tî xwe avêt di nava vî qalabalixê de...

Çêdibe? Na! Çênabe. Heqê wana heye, na nîne; baş bû yan ne baş bû; na, diviya bû ne Yaser Erafat bûya, li şûna wî yekî din bûya ûh. Hinekan ji me alîkê girtin û hinekî din jî aliyê din girtin û hinekan xwe ne jî "dêrê" û ne jî "mizgeftê" dikirin. Ji xwe yê ku jî "qenc" û "neqenc" re digotin "Erê, rast e!" di pêşiyê de bûn. Bi wî awayî me "qirik" li hev zîwa kir...

Kat nêzikî çarê berê sibê bû. Min li bacê (şibakê) nêri vaye destpêka roja nû xwe di bacê re dixwazê bide xwuyakirin. Me, "niqas" jî ber xwe de sekinand, bê go em "dûmahîk" bikin, yan jî bigihînin derêkê...

Xorta karê xwe kirin ku didu-didu; sisê-sisê li ser textekî paldin, hinekan jî doşek li erdê danîn li şûna balgoll, paltayên xwe kirin bin serê xwe û loz kirin ku razin ji bo ku kat 12:30 jî xwew rabin...

Min jî berê xwe da xwarê-oda xwe û nişkê ve darsa min hate bîra min, tevzikeyê di laşê min de gû... Bi vî awayî çaxê me "nema" ku em Yaser Erafat bikin "serokê Urdînê" jî xwe hê dorra "Qetîya Kurdî" nehatîbû... Yaser Erafat ma bi gerê xwe ve xortên me man bi cih kirina xwe ve û ez jî mam di tîrsa imtîhana xwe de...

FENDI

DU DIZ Zwei Diebe

Xêz û Nivîs: Wilhelm Busch • Vergerandin: R. T. Hulmanî

●4●

Da kommt, vom lauten Knack erwacht
Die Köchin, im Gewand der Nacht.

**Ber wan teqreçan dibe hêşyar,
Aşpêj jin têt, dibe diyar.**

Und ruft mit bangem Wehgeschrei
Durchs Fenster nach der Polizei

**Bi tirs, xof, hawar û figan
Pencrêda gazand bo polîsan.**

De faßt der Dieb sie bei der Jacke
Und überzieht sie mit dem Sacke.

**Diz caket pê digre derhal,
Serserê wê da, dike cahal.**

Die liegt sie nun,
was hilft ihr Schrei'n?
Der sack hüllt ihre Klagen ein.

**Razandin, çibike gazî,
Cahal tevgirt deng awazî.**

Dom bike

EVÎN • 8 mehi • Elmanya Rojava

□Dê û bavê Narîn û Evîn ji bo Kurdistan Press re wêne dişînin û hevidar in ku he emrê wan ne bûyî 8 salî Kurdistan rizgar bibe, da ku Narîn û Evîn bi serbestî û bê tirs karibin herin Kurdistan.

Daykê Evîn Kurdistan Majîd û daykê Narîn Gûlîstan Majîd bi navê Evîn û Narîn pir kêfxweşên ku Kurdistan Press rûpelekê ji bo zarokên Kurdan vekirîye.

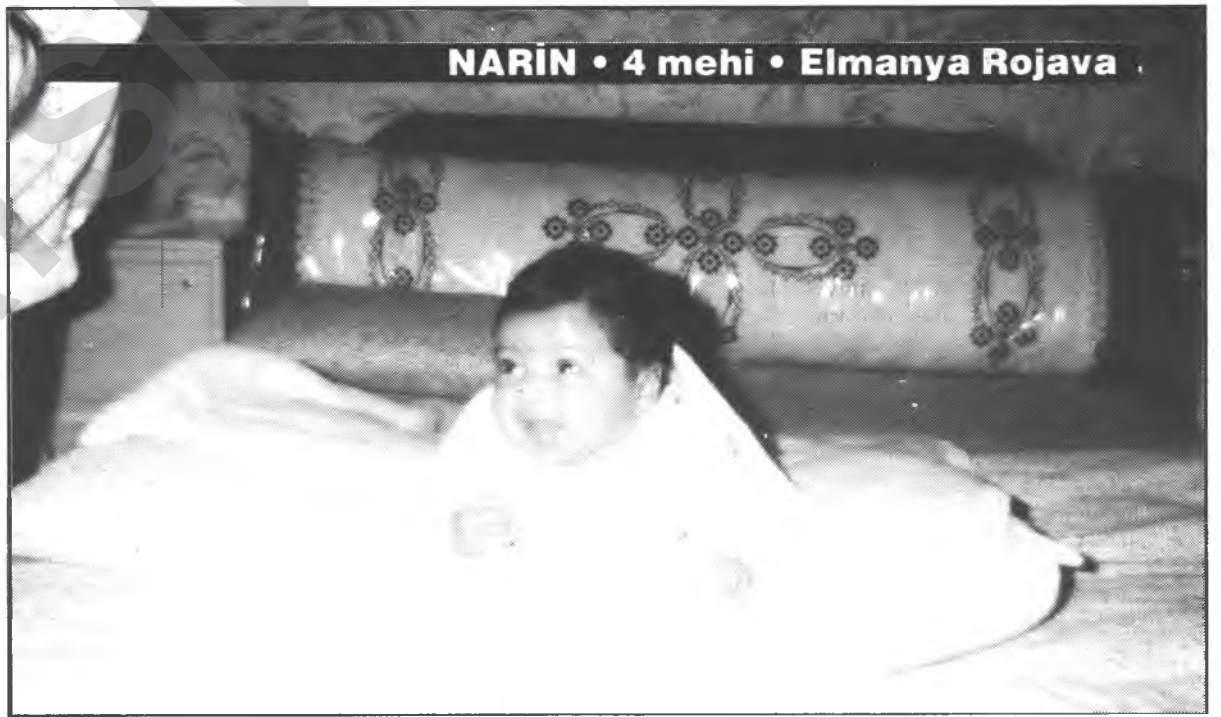
Gûlîstan û Kurdistan, hevkar, xebatkar û xwendevanên Kurdistan Pressê pir silav û spasiya xwe dişînin...

Bijî Têkoşîna Gelên Bîndest û Karêrên Dinê .

Bijî Serxwebûna Kurdistan
Bijî Rizgariya Civakî û Netewî

Bi silavên germî û şoreşgerî...

Dayka Evîn û Narîn
Kurdistan û Gûlîstan Majîd

NARÎN • 4 mehi • Elmanya Rojava

ELÎ • 8 salî • Zürich

HALUK • 5 salî • Amsterdam

"Ez vê helbestê pêşkeşî Kurdistan Press û xwendevanê Kurdistan Press dikim..."

ROJNAME

Dê tu binivîse Kurdistan Press Zilm û zordariya li ser Kurdistan Dê tu binivîse Kurdistan Press Bombardûmankirina welatê me Kurdan

★

Dê tu binivîse Kurdistan Press Perîşan bûyina gelê Kurdan Dê tu binivîse Kurdistan Press Tirkên xwînxwar,

Erebên kedxwar

★

Dê tu binivîse Kurdistan Press Qamişli bûye gola xwîne Dê tu binivîse Kurdistan Press Ewa xwîna panzdeh şehîdanê

★

Dê tu binivîse Kurdistan Press Pêşmergeyên Kurda yê qehreman

Dê tu binivîse Kurdistan Press Gav bi gav rizgar dikin Kurdistan

★

Dê hûn binivîsin hemû rojnameyên Kurdistan Îlan bikin, deng bidin cihan Dê hûn binivîsin hemû rojnameyên Kurdistan Hildidin vê zilma giran li ser Kurdistan

Xwişka Birîndarê Dû Gulla Elmanya Rojava

Hevalên Bêrez Karkerên Kurdistan Press

□ Ez dixwazim we spas bikim ji bo ku min helbestek şiyandibû bi navê "WELATÊ ME KURDISTANÊ", hatin çapkirin.

Bi rastî we cisaret da min ji ber ko gelek mirov helbest, çîrok, sêrpehatî, bîranîn û hwd. dinivîsin; lê, di xwê nabînin ko van nivîsan wêşenin. Ji ber ko wêşandin mesuliyeteke mezin e. Lê, heval, mirov teşwîq dikin, cesaret didin.

Bê guman; hemû xebat û têkoşîna me di vê ji bo gelên me û welatê me bê.

Ji ber vê yekê xebata birayên me yê karkerên Kurdistan Press zor giring û bihaye.

Bi silavên pir xweş, silavên Kurdistan

Şerîf XW(Xemgîn)
20.10.1987/London

Ji bo hevalên Kurdistan Press

□ Spas. Ta hûn 4 jimarê ji rojnameya Kurdistan Press a zelal gihîştê min. Ez hevîdar im ko roj bi roj hûn pêşda herin ji bo pêşketin û yekîtiya miletî Kurd li welat û dervayî welatê me. Silavên xebatkari

ŞAHÎN /Îtalya

DIYARBAKIR RIZGARÎ DAVASINDA

SIYASÎ SAVUNMA

Recep MARAŞLI

weşanxane KOMAL

★ ÇIKIYOR ★

• Devlet nedir • Kemalizm nedir ve tarihsel gelişimi • Kemalizmin niteliği üzerine temel yanlışlar • Kemalizmin dayandığı temeller ve eleştirisi • Faşizm • Genel olarak faşizm • III. Enternasyonalin kaypak tutumu • Günümüzde faşizm ve anti-faşist mücadele üzerine teorik ve pratik sapmanın kaynağı. • Anti faşist mücadele ve taktikleri. • Türkiye'de "eleştiri özgürlüğü" ve teorinin küçümsenmesinin boyutları. • Türkiye'de faşizm. • Kürt halkının ASUDM'sinde anti-faşist görevler ne olmalıdır. • Ortadoğu'da yeni bir olgu; Radikal İslamcı Hareketin anatomisi üzerine. • 12 Eylül darbesinin genel bir anatomisi. • Hakkımızdaki dava açısından Türk hukuk sisteminin konumu ve yargısal yapısı. • Türk hukuk sisteminin temelleri. • Türk hukuk sisteminin uluslararası anlaşmalardaki yeri. • Türk hukuk sisteminin kurumları. • Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ve Türk devletinin tutumu. • Ulusal sorun ve sömürgeçler sorunu. • Türk devletinin tutumu ve Kürtlerin uluslaşma süreci. • Uluslararası bir sömürge: Kürdistan ve azınlıklar sorunu. • Örgütlü devlet terörü ve ceza siyaseti. • Kürdistan'da örgütlü devlet terörü ve hüküm mahkemesinin hakkımızda öne sürdüğü ideolojik belirlemeler. • Sonuç

ÇAĞRI

□□□ Biz İngiltere'de yaşayan bir grup Türkiyeli kadınızdır. Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki bir dizi benzer kadın grubunun, çevrelerinin, tek tek kadınların varlığından haberdarız. Kendi sınırlarımızın dışına çıkarak, kadınlarımızın özgürlüğünün çeşitli sorunlarını bu varlığından haberdar olduğumuzu söylediğimiz kadınlarla tartışmak istiyoruz. Oluşturulabileceğine inandığımız böyle bir platformun ilk toplantısı için ekteki konuları tartışmaktan yanayız.

Toplantı çağrısını yapanlar olarak, fiziksel engelleri ve pratik sorunları da gözönüne alarak konuları baştan tesbit etmenin yararlı olacağını düşündük. Her konu bir konuşmacı tarafından özetlenerek sunulacak ve sonra tartışmaya açılacaktır. Konunun sunulmasının olabildiğince kısa (bir saat civarında) tutulup asıl zamanın tartışmaya ayrılmasından yanayız. Böylece olabildiğince çok kadın, olabildiğince uzun konuşabilecektir.

Toplantının ilk baharda Paskalya tatilinde olmasının yararlı olacağını düşünüyoruz, bütün Avrupa ülkelerinde tatil günü olması bakımından. Katılmak isteyenler, lütfen en kısa zamanda aşağıdaki adrese başvursunlar.

sevgilerle

TÜRKİYE KADIN GRUBU

Yazışma adresi;

Turkey Women's Group
52 Acre Lane,
London SWZ 5SP
Great Britain

Kürdistanlı öğretmenler;

□□□ Ülkemizdeki bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin yükseldiği bir dönemde Avrupa'da yaşayan Kürdistanlı öğretmenlerin ekonomik-demokratik sorunlarını tartışmak ve dağıntık olan gücümüzü birleştirerek emperyalizme, faşizme, işgale, sövenizme ve gericiliğe karşı maddi bir güç haline getirmek için Türkiyeli İşçiler Derneği'nde(FTIF) 22 Kasım 1987, saat 14'deki toplantıya katılmanızı diliyoruz.

BİR GRUP KÜRDİSTANLI ÖĞRETMEN

Adres;
17, Rue L'E'chiquier
75010 Paris-FRANSA

ÇIKTI

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı

Başkalarını ezen bir ulus özgür olamaz.

Ulusal baskı ve sövenizm, asimilasyon politikalarına son!

Seçim Bülteni'nin son sayfası

5 bağımsız milletvekili adayının seçim bildirgesi çıktı

İsteme Adresi;

P.K. 14 05, Sirkeci-İstanbul/TR.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											

amadekar; ROMAN

RASTEÇEP ★★★★★★

1-Maçekirin...Pê ax tê avêtin
2-Herême ku nîvserbixwe ye yan ji di navxwe de serbest, di derve de girêdayiya dewletê din e...Heywanekê
3-Heyat, jîyan... Ji pencîdûd heftê re têtogin(berevajî) 4-Gazin û gilî(berevajî)...Lêyistinekê ku meriv di qehwexane de dilêyize 5-Hezar kilo(berevajî) 6-Wisa...Çekê kevî(berevajî) 7-Ne bi pêşin(berevajî)...Navê rojekê(berevajî) 8-Pêspirtîkekê(berevajî)...alî, teref 9-Tîştên ku meriv gelek dixwaze lê destê wê nagê an jî nikare.

SEREJÊR ★★★★★★

1-Kovarekê çandî...Navê dareke(berevajî) 2-İlmê bêjan 3-Yektengî 4-Teze(berevajî) 5-Pêlav...Barajekê li welat(berevajî) 6-Navê leyistîkekê(berevajî) 7- Herêmekê li Kurdistanê Başûr 8- Bêjeyekî ku heştir(deve) tê gotin 9- Buyînekê dema borîn...Navê nexweşiyekê ku meriv dixurê û di bedenî wê de hebik derkeve...Navê rojekê 10-Navê jinan(berevajî)...Xwendina tipekê 11-Xîm, temel...Navê xwarînekê

ABONE

6 MEHÎ • 6 AYLIK

SALEK • YILLIK

Tarih / Dîrok.....

NAV / PASNAV
ISIM / SOYISIM

NAVNÎSAN
ADRES

WELAT / ÜLKE

240	SKr
240	FF
60	DM
72	G
1440	BE
60	Sfr
24	£
35	\$
480	S

Hûn dikarin heqê aboneti li ser hesabê GILALA AB Postgîro 26533-0 Stockholm razînin û sûretet jê ji Box 7080, 172 07 Sundbyberg-Sweden re bi qarta abone rêkin.

Abone ücretini GILALA AB PG; 26533-0 Stockholm kontosuna yatırarak, bir kopyasını Box 7080,172 07 Sundbyberg-Sweden adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olabilirsiniz.

KURDISTAN PRESS

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Orhan KOTAN. 08-295056
Redaktion sekreterare
Çetin ÇEKO. 08-298332
Teknisk sekreterare
S. SERDAR. 08-984743
Administration-Prenumeration
B. AZAD. 08-298332

Postadress; Box 7080, 17207 Sundbyberg
Besöksadress; Örsvängen 6C, Hallonbergen
Tlf; (46) 8-29 83 32
Telex; 131 42 ANK S
Telefax; 08-29 50 56
Bankgiro; 343-5559
Postgiro; 2 65 33-0
Tryckeri; Idrottsbladet / Södertälje

Kurdisk Tidning
Utkommer varannan vecka
Nummer; 26 (18)
13 November • Sermawez 1987

SOVYETLER BİRLİĞİ

Tarih yargılanıyor!

Mihail Gorbaçov; "Tarihimizden ders almalıyız"

önlemlerin" uygulanmasından Stalin'i sorumlu tuttu. Fakat Stalin'in izlediği yolun Sovyetler Birliği için tek çıkar yol olduğunu da vurguladı.

Gorbaçov'a göre, Stalin ve Stanlinist uygulamalar, "oldukça çelişkili" bir problem oluşturmakta. Stalin'in Troçki ve Buharin'e karşı yürüttüğü mücadelede haklı olduğunu vurgulayan Gorbaçov, Stalin döneminin "kişiliği putlaştırma", "subjektif baskılar", "kaba politik hatalar", "yasaları kötüye kullanma" gibi yanlışlarla dolu olduğunu belirtti. "Bazen Stalin'in yasaklardan haberi olmadığını savı ileri sürülmektedir" diyen Gorbaçov, elimizdeki belgeler, "durumun böyle olmadığını göstermektedir" dedi. Stalin ve çevresinin partiye ve halka karşı kapsamlı bir baskı uyguladığı, bunun da afedilmez bir suç olduğunu belirten Gorbaçov, Stalin'in 1930 ve 1940 arası yanlışlarının ve suçlarının araştırılması için bir Parti Komisyonu'nun oluşturulduğunu da belirterek, "bütün bunlar bizler için birer ders olmalıdır" dedi.

Gorbaçov'un, konuşmasının yarısını kapsayan Sovyetler Birliği tarihi, özellikle 1930-40 dönemi üzerine konuşurken, oldukça dikkatli davrandığı siyasi gözlemler tarafından belirtiliyor. Troçki ile ilgili konuşmalarından çıkarılan sonuca göre ise, Troçki, Sovyet tarihinin en büyük suçlusu olarak kalmaya devam edeceğe benziyor. Troçki'nin temel teorik tezleri olan; "tek ülkede sosyalizmi inşa etmenin olanaksızlığı", "devrim ihracı", "ekonomiyi militaristleştirme eylemleri", "kentler adına kırsal alanı sömürme teorisi" Gorbaçov tarafından; "Anti-Leninist tezler" olarak değerlendirildi ve bunun

"anti-sosyalist" görüşlerden kaynaklandığını savundu.

Gorbaçov, 1938 yılında Stalin tarafından "sağ-komünist" olarak nitelenen ve ölüme mahkûm edilen Buharin için oldukça olumlu yaklaşıyor. Buharin'in, Troçki ve Troçkizme karşı ideolojik alanda önemli bir başarı sağladığını savunan Gorbaçov, Buharin'in 1930'larda "zaman faktörünü sosyalizmin inşasında iyi ayarlayamamıştır" diyerek, Buharin'in toprağın kolektifleştirilmesi zorunluluğunu iyice tespit edemediğini belirtti.

1930'larda inşaa edilen ağır sanayinin zorunluluğunun vurgulandığı konuşmada, sanayinin kısa zamanda gerçekleşmesinin olumlu yanlarının çok fazla olduğu, bunun toplumsal dönüşümüne bir araç olduğu belirtildi. Yabancı finansman kaynaklarının olmamasına karşın böyle bir atılımın sağlanmasının büyük bir başarı olduğu da vurgulandı. Gorbaçov'a göre bundan başka çıkar yol yoktu. Fakat seçilen sanayileşme yönteminin sık sık ekonomiyi merkezileştirmesiyle beraber "Yönetimsel Merkezi Sistem" olarak gelişen eğilimin bürokrasiye ve belli yanlışlıklara yol açtığı Gorbaçov tarafından dile getirildi.

1929 yılında başlayan toprağı kolektifleştirme hareketini tarihi bir zorunluluk olarak değerlendiren Gorbaçov, bunun ziraati modernleştirdiğini ve sosyalizmin inşası için zorunlu olan işgücünü de örgütlediğini belirtti. Ayrıca, kolektifleştirme eyleminin kırsal kesimde köklü bir değişikliğe sebep olduğunu vurgulayan Gorbaçov, 1929'larda kaba olan merkezileşimin sanayi sektöründe çarpık etkiler yarattığı, Stalin'in de büyük ziraatçıları (Kulakları) ortadan kaldırdığını konuşmasında vurguladı.

Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin basın açıklaması

□□KYB güçleri, faşist ve insanlık düşmanı BAAS hükümetine hizmet eden 3 İtalyan mühendisini tutukladı. Bunlar, 1-CAKO CUMİTİ (S.A.E şirketi elektrik mühendisi), 2-CARURA CİFİCİBA (G.I.E şirketi mühendisi), 3-DİYUTAL LİFİ ROYBİTO (G.I.E şirketi elektrik mühendisi) adlı şahıslardır.

KYB, İtalyan hükümetini şiddetle eleştirerek, protesto eder.

1-İtalyan hükümeti, Irak'taki faşist rejime Kürt halkına karşı kullanılan askeri-savaş araçları ve özellikle *Ankudi* bombaları vermektedir. Bu konuda elimizde örnek ve kanıtlar vardır.

2-Bundan başka İtalya, Basra'daki sorunlara, sömürücü-talancıların safında taraf olmuştur. Örneğin İtalyan uçak gemileri, Basra'da İran İslam Cumhuriyeti'ni tehdit ederken, bu bölgede emperyalizmin etkinliğini ve gücünü yenilemeye gayret ederek, savaş suçlusu katil Saddam Hüseyin'in düzenini savunmaktadırlar. Kaldı ki, Saddam rejiminin Kürt Halkı'nı yok etme isteği ve bölge barışını engelleyen bir çıban başı olduğu çok açıktır.

Bu nedenle KYB, bu eylemi ile dünya sömürgecilerinin savaş suçlusu faşist diktatör Saddam'ın, kudurmuş savaş çığırtkanlıklarına ve özellikle Kürt Halkı'na karşı yürüttüğü soykırımı desteklemelerini lanetlerken; yarıca da Basra'ya yöneltilen tehditleri protesto ederek dikkatleri bu noktalara çeker.

Saddam'ın cinayetlerine ortak olan hiç bir tavır bize kabullenilemez ve onlar karşısında susulamaz!

Bu durumda eğer tutukladığımız İtalyanların ve daha sonra da tutuklayacaklarımızın bırakılması isteniyorsa şartlarımız: İtalyan'ın Irak rejimine yardımlarını durdurması ve Basra'dan savaş gemilerini çekmesidir.

Kürdistan Yurtseverler Birliği
2.10.1987
Kürdistan

Stockholm • ANK

Sovyetler Birliği lideri Mihail Gorbaçov, 2 Ekim 1987 günü, 1917 Büyük Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümü kutlamaları nedeniyle 6 bin kişi önünde Kremlin'de bir konuşma yaptı.

Gorbaçov konuşmasında, Sovyet tarihi, sanayileşme, yenileşme politikası, gelecek ve uluslararası güncel konular'la birlikte, Stalin, Troçki ve Buharin hakkındaki görüşlerini de açıkladı.

Gorbaçov'un konuşması sırasında dinleyici olarak, Komünist Partisi'nin Merkez Komite Üyesi, Sovyet Hükümeti, Sovyet ve Halk Cumhuriyetleri Parlamenterleriyle birlikte yabancı birçok konukta dinleyicilerin arasında bulunmaktaydı.

Stalin'i sert bir dille eleştiren Gorbaçov, Stalin'in katı bir diktatör olduğunu vurguluyarak, "binlerce insanın ölümünden" ve "dar kapsamlı

Siri Lanka

Patlama sonucu 32 kişi öldü!

Stockholm • ANK

Geçtiğimiz pazartesi günü Kolombo'daki demiryolları istasyonuna yakın bir yerde, patlama sonucu 32 kişi hayatını kaybetti ve yüzlerce kişi yaralandı.

Patlamada 20'den fazla araba yanarken, AP kaynaklı bir habere göre ise, patlama Japon marka bir arabaya yerleştirilen bomba sonucu meydana geldi.

Kolombo'daki polis kaynakları olaydan sonra herhangi bir açıklama yapmadılar. Fakat, patlamanın olduğu gün Siri Lanka parlamentosunda barış anlaşması üzerine önemli bir görüşmenin olması, eylemin politik amaçlı olabileceği kanısını uyandırıyor.

Barış anlaşması ve yeni yasa tasarıları Tamillerin yaşadığı bölgeye ilişkindi. Ve Tamiller barış anlaşmasına karşı, k endi bölgelerinde bağımsız bir devlet talep ediyorlar.

Pazartesi günü patlama, 21 Nisan'da Kolombo'nun en büyük otobüs istasyonunda meydana gelen ve 180 kişinin ölümüne neden olan patlamadan sonra yapılan en büyük eylem.

